

UiT Norges arktiske universitet

Praksis i lektorutdanningen for trinn 8-13

Fra fragmentert til integrert

Juni 2020

Innhold

Bakgrunn, mandat og sammensetning	5
Nasjonal strategi og kunnskapsgrunnlag for praksis	6
Om partnerskap i lærerutdanningen	6
Om praksisopplæring i norsk lærerutdanning	7
Styringsdokumentene	8
Forskrift om rammeplan for lektorutdanning for trinn 8-13	8
Nasjonale retningslinjer for lektorutdanning for trinn 8-13	9
Partnerskap mellom lærerutdanningsinstitusjon og skolene	9
Innhold i praksisopplæringa	9
Gjennomgripende profesjonstemaer	10
Fagplanene for ‘Lektor i realfag’ og ‘Lektor i språk og samfunnsfag’	10
Emneplaner for praksisopplæringen	11
PFF-1015 Praksis år 1	11
PFF-1016 Praksis år 2	12
PFF-1016 Praksis år 3	12
PFF-3001 Praksis år 4	12
PFF-3002 Praksis år 5	12
Aktørene i partnerskapet	13
Utfordringer knyttet til praksis	15
Partnerskap mellom lektorutdanningen og skolesektoren	16
Partnerskapsavtaler	16
Universitetsskolesamarbeidet	17
Praksisskoler uten avtaler	18
Forslag til tiltak	18
Praksisplasser og rekruttering av praksislærere	18
Forslag til tiltak	20
Veiledningskompetanse	20
Forslag til tiltak	21
Disiplinfagenes relasjon til praksisfeltet	21
Fagdidaktisk kompetanse i disiplinmiljøene	21

Inkludering av lektorstudenter i disiplinmiljøene	21
Om relevans i skolefagene	22
Tverrfaglige møteplasser	22
FoU-samarbeid med praksisfeltet	22
Studentmobilitet - praksisutveksling	22
Forslag til tiltak	23
Femteårspraksis	23
Anbefalt løsning	24
Harmonisere partnerskap og praksisopplæringa mellom GLU 5-10 og lektor 8-13	25
Forslag til tiltak	26
Eksempler på integrasjon mellom disiplinlag, profesjonsfag og praksis	26
Mentorordning som svar på flere utfordringer	26
Lektorforum	27
Tysk i lektorutdanningen: internasjonalisering av praksis og praksisutveksling	28
Studenter prøver seg på tyskundervisning i videregående	28
Internasjonalt samarbeid om praksis og lærerutdanning	28
Spanskfag i ungdoms- og videregående skole	30
‘Norskdidaktikk i praksis’	31
Tettere praksisoppfølging (gjennomføres ved en universitetsskole)	32
Samisk og urfolkstema i videregående opplæring	36
Innovative samarbeidsformer og nye teknologiske løsninger	36
Erfaringer med digital praksisoppfølging	36
Erfaringer med digitale praksisbesøk våre 2020	37
Utfordringer med digitale praksisbesøk, våren 2020	38
Utfordringer knytta til digitale praksisbesøk i en normalsituasjon	38
Faggruppas innstilling til digitale praksisbesøk	39
Mentoring and Observation Software (MOSO)	39
Arbeidslivsportalen	40
Oppsummering	40
Liste over forslåtte til tiltak	41

Bakgrunn, mandat og sammensetning

Høsten 2018 leverte en arbeidsgruppe ledet av prorektor for utdanning sin rapport om hvordan lektorutdanningen ved UiT bør videreutvikles (UiT Norges arktiske universitet, 2018). Et av forslagene i rapporten var å sette ned en egen arbeidsgruppe for å utrede hvordan praksis bør utvikles som ett fellesanliggende for ansatte innenfor alle deler av utdanningen. Universitetsdirektøren fikk fullmakt til å utforme mandat og sammensetning av arbeidsgruppen.

Våren 2019 ble arbeidsgruppen nedsatt og fikk følgende mandat:

«Utrede hvordan praksis som gjennomgående og tverrfaglig elementet bør utvikles slik at alle aktører i lektorutdanninga kan ta del i samhandlinga med praksis.

Utrede hvordan integrasjon mellom disiplinlag, profesjonsfag og praksis kan styrkes.

Vurdere og foreslå framtidig organisering av praksis, herunder vurdere muligheten for å harmonisere praksisorganiseringa i større grad mellom grunnskolelærerutdanning 5-10 trinn og lektorutdanning for trinn 8-13.

Utrede og foreslå nye innovative samarbeidsformer med praksis, herunder hvorvidt læringsfremmende teknologi i større grad kan benyttes, også i praksissamarbeidet.»

Arbeidsgruppen har bestått av:

- Dekan Sonni Olsen (leder)
- Virksomhetsleder, Bjørn-Inge Thomasjord (Troms og Finnmark fylkeskommune)
- Rådgiver, Geir Gabrielsen
- Professor, Rachel Jakhelln (ut 2019)
- Universitetslektor, Hella Veierud Busch
- Instituttleder, John McNicol
- Førsteamanuensis, Jørn Hansen (ut 2019)
- Student, Hilde Rustad Hansen
- Student, Julie A. R. Bratteng
- Faglig leder, Gørill Warvik Vedeler (fra 2020)

Øyvind H. Mikalsen har vært sekretær for utvalget.

Arbeidsgruppen gjennomførte to møter våren 2019, høsten 2019 ble arbeidsgruppens arbeid innstilt på grunn av manglende administrativ kapasitet. Arbeidet startet opp igjen våren 2020 hvor det ble gjennomført tre møter. Totalt har arbeidsgruppen gjennomført fem møter.

Arbeidsgruppen har i sitt arbeid anlagt en bred forståelse av praksisdimensjonen i utdanningen, med dette menes at vi har tilnærmet oss mandatet ved å fokusere på hvordan et velfungerende partnerskap mellom UiT som utdanningsinstitusjon, og fylkeskommunene og kommuner som skoleeier er avgjørende for å lykkes med å utdanne dyktige, relevante og utforskende lektorer for morgendagens skole. Arbeidsgruppen belyser derfor både partnerskapsmodeller og studentenes praksisopplæring. Rapporten redegjør for nasjonale strategier for lærerutdanning, kunnskapsgrunnlag for både partnerskap og praksisopplæring, og gjeldende styringsdokumenter for utdanninga ved UiT. Videre presenteres aktørene som er involvert i praksisdimensjonen i utdanningsdesignet. Rapporten trekker

frem utfordringer relatert til praksisdimensjonen og anbefaler tiltak for videre styrking av partnerskap og praksisopplæringen. Avslutningsvis presenteres eksempler på tiltak som er utviklet og gjennomført den siste tiden ved UiT.

Arbeidsgruppen har i liten grad behandlet punktet om hvorvidt læringsfremmende teknologi kan benyttes i praksissamarbeidet, men vi anerkjenner at prosjekter slik som Arbeidslivsportalen og MOSO har potensial for å styrke praksis. Arbeidsgruppen har dog innhentet erfaringer fra praksisfeltet på hvilke utfordringer og muligheter som teknologien gir oss baserte på de siste måneders erfaringer med digital praksisoppfølging som følge av covid-19.

Nasjonal strategi og kunnskapsgrunnlag for praksis

De nasjonale føringene, når det gjelder lærerutdanning, og kunnskapsoppsummeringer om praksisdimensjonen fokuserer på utvikling av et langsiktig og godt *partnerskap mellom lektorutdanninga og skolesektoren* og dette partnerskapets samarbeid om *studentenes praksisopplæring*.

I den nasjonale strategien *Lærerutdanning 2025* (Kunnskapsdepartementet, 2017) beskrives de overordnede mål for norsk lærerutdanning. Den fremhever at studieprogrammene skal være faglig krevende, givende og basere seg på forskning av høy kvalitet, og at samarbeidet mellom lærerutdanningsinstitusjonen og skolesektoren skal bidra til forskningsbasert utviklingsarbeid i og for sektoren. Utdanningene skal være relevant for lærerprofesjonen og inkludere en erfarings- og forskningsbasert praksisopplæring. Strategien trekker frem praksisrelevans, forskningsforankring og tverrfaglig samarbeid (mellom fag, pedagogikk, didaktikk og praksis) som viktig for utvikling av kvalitet i lærerutdanningene.

Satsing på partnerskapsskoler og universitetsskoler skal sikre høy kvalitet i praksisopplæringen, styrke FoU-samarbeidet, bruke delte stillinger og ivareta løpende kvalitetsutvikling av lærerutdanningen sett i forhold til behovet i skolene. Strategien viser til endringer i skolesektoren når det gjelder ny modell for kompetanseutvikling og trekker frem at *‘lærerutdanningene vil få en viktig rolle som utviklere av innholdet i kompetanseutviklingstiltakene, i tett og langsiktig kontakt med skoleeiere og profesjonelle fellesskap på skolene, og i dialog med fylkesmennene’*. Det fordrer godt samarbeid for å imøtekomme og forvalter nasjonale og regionale strategier for utvikling av kvalitet i både lærerutdanning og skolesektoren i regionen.

Om partnerskap i lærerutdanningen

I en forskningskartlegging gjennomført av Lillejord og Børte (2014) fremkommer det at partnerskap mellom lærerutdanning og skoleeier bør bidra til kvalitet og relevans i lærerutdanningen, fornyelse av praksisformer i lærerutdanningen og skolesektoren, og til profesjonsutvikling for lærere i skolen. Den største utfordringen for partnerskapet, ihht til kartleggingen, er å oppnå et jevnbyrdig samarbeid. De skriver om spenninger på mange nivåer og argumenterer for faglig ledelse og strategisk koordinering, god struktur (ansvar og oppgaver) og et lærende fellesskap som evner å tilpasse seg nye krav, forventninger og forskning. Lillejord og Børte (2014) løfter frem hva som skal til for at partnerskapet skal lykkes; en omforent og realistisk forståelse av felles mål/visjon, gjensidig nytte, samt

forutsigbarhet, tillit og gjensidig respekt. De anbefaler en partnerskapsmodell hvor de plasserer studentens læring i sentrum for aktivitet og som fremmer likeverdige relasjoner mellom faglærere fra utdanningsinstitusjonen (veileder) og praksislærer i skolen (mentor). Samarbeidet må komme studentens kompetanse til gode, sikre at studentene ikke kommer i klem mellom veileder og mentor, og bidra til gjensidig profesjonslæring på tvers av utdanningsinstitusjon og skolesektoren.

For ytterlig informasjon viser vi også til rapporten 'Partnerskap i lærerutdanningene – et kunnskapsgrunnlag' (Faglig råd for lærerutdanning, 2020). Denne rapporten understøtter arbeidet til Lillejord og Børte, og følger særlig opp ambisjonene i den nasjonale strategien *Lærerutdanning 2025*.

Om praksisopplæring i norsk lærerutdanning

En kartlegging av forskning om praksisopplæringen i norske lærerutdanninger trekker frem tre fallgruver når det gjelder utvikling av studentenes praksisperioder; *familiaritet* hindrer læring eller bidrar til feillæring ved at praksisarenaen ligner på skoler hvor de selv har vært elev, *to verdener* oppstår når oppgavene studentene får på lærestedet, som de skal gjøre i praksisperioden, ikke oppleves meningsfulle, og *krysspresset* oppstår når studenten skal forstyrre ordinær undervisning så lite som mulig (Munthe, Ruud & Malmo, 2020). Studenten tilpasser seg slike betingelser, men det hindrer studentenes muligheter for å utforske, utfordre og utvikle ferdigheter for videre læring.

Munthe, Ruud og Malmo (2020) viser til at norske lærerutdanninger virker å være løst koblet til det arbeidet utdanningen kvalifiserer til og antyder at koblingen mellom det som skjer på campus og i praksis bør styrkes. Kartleggingen viser til stor variasjon mellom skolene og trekker frem følgende dimensjoner for kvalitet når det gjelder *praksisskoler og praksislærere*:

- Oppslutning i skolens kollegium og utvikling av skolebaserte praksisplaner.
- Praksislæreren har tilgang på støtte/veiledning/kompetanse.
- Praksislæreren bruker forskning og teori i veiledning av studentene.
- Praksisskolen/-læreren viser til styringsdokumenter for lærerutdanning.
- Praksislæreren opplever seg som fagdidaktikere i lærerutdanningen.
- Praksislærerenes rolle i utvikling av studentens fagkunnskap er klar og disiplinlagene er synlig i praksisopplæringen.

Når det gjelder *studentene i praksisopplæringen* trekker kartleggingen frem at studentene bør øve på å undervise fremfor å lære om undervisning. Kvalitet i veiledningsøktene er en nøkkelfaktor, studentene har behov for å reflektere over sammenheng mellom teori og praksis. De bør utfordres til kritisk refleksjon, vurdering og begrunnelse for valg. Veiledningsformen virker å være tilfeldig, teoretiske begreper er nokså fraværende og det fremkommer stor variasjon i vurderings- og tilbakemeldingskvalitet. Medstudenters rolle har betydning ved at de opplever hverandre som en gjensidig ressurs, ved å ha noen å diskutere, planlegg og gjennomføre sammen med, og de utvikler i større grad «citizenship behavior» ved å hjelpe medstudenter.

Styringsdokumentene

UiTs strategiplan 'Drivkraft i nord' løfter frem universitetets ambisjon om å skape engasjerende og aktuelle utdanninger og poengterer at 'UiT skal ha nasjonalt ledende lærerutdanninger'. Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning, som vertskap for programledelsen til lektorutdanninga for trinn 8-13, har som strategi å sikre helhet og innovasjon i programdesign på en måte som aktivt involverer studentene og som sikrer god kvalitet i profesjonsutdanningene. Partnerskap med skoleeier og skoler skal også bidra til at arbeid med utdanningene imøtekommer skolesektorens strategier for kompetanse- og skoleutvikling.

Lektorutdanningen for trinn 8-13 er en forskriftsfestet og rammeplanstyrt lærerutdanning og føringene som regulerer partnerskapet og praksisopplæringen er nedfelt i følgende styringsdokumenter:

- Forskrift om rammeplan for lektorutdanning for trinn 8-13 (fastsatt av Kunnskapsdepartementet i 2013)
- Nasjonale retningslinjer for lektorutdanning for trinn 8-13 (vedtatt av Universitets- og høyskole rådet (UHR) i 2017 og skal være førende for institusjonenes program- og emneplaner)
- Fagplan for lektor realfag trinn 8-13 og fagplan for lektor språk og samfunnsfag trinn 8-13 (godkjent av UiT i mars 2020)
- Emneplanene PFF-1015 Praksis år 1, PFF-1016 Praksis år 2, PFF-2001 Praksis år 3, PFF-3001 Praksis år 4 og PFF-3002 Praksis år 5. Praksis omtales også i andre PFF-emner (emnebeskrivelser i pedagogikk og fagdidaktikk). Emneplanene er godkjent av instituttstyret ved Institutt for lærerutdanning og pedagogikk ved UiT)

I tillegg til emneplanene er det utarbeidet et *Felles praksisreglement for profesjonsutdanningene ved Institutt for lærerutdanning og pedagogikk* (vedtatt av instituttstyret i 2015) som gjelder for studenter og alle som er involvert i studentenes praksisopplæring; praksislærere og praksisinstitusjoner, faglærere/universitetslærere, administrasjon og ledelse ved ILP/UiT.

Under følger en gjennomgang av de fire sentrale styringsdokumentene som er listet. Til slutt i referanselista er internett-lenker til dokumentene listet.

Forskrift om rammeplan for lektorutdanning for trinn 8-13

I henhold til forskriftens § 3 om struktur og innhold skal '*profesjonsfaget særlig ivareta sammenhengen mellom fagområder, pedagogikk, fagdidaktikk og praksisopplæring*', og om praksis står det følgende:

'Praksisopplæringen skal være veiledet, vurdert og variert. Omfanget av praksis skal være minst 100 arbeidsdager og knyttes til profesjonsfaget, fag 1 og fag 2. Praksisopplæringen skal fordeles over minst fire av fem studieår. Det skal være progresjon i praksisopplæringen.

Studentene skal i løpet av de to siste årene i utdanningen ha en sammenhengende praksisperiode med særlig fokus på selvstendig opplæringsansvar. Denne skal utgjøre grunnlaget for en sluttvurdering av studenten. Studentene må ha bestått studieårets praksis for

å kunne gå videre i praksisopplæringen. All praksis må være avsluttet og bestått før avsluttende eksamen.

Studentene skal ha praksis både på ungdomsskole og i videregående opplæring. Det skal sikres at studenter med fagbakgrunn i fellesfagene i videregående opplæring møter elever på ulike studieprogrammer i løpet av praksisopplæringen.'

I merknadene som følger av forskriften fremkommer det at med integrert menes bl.a. at alle fag skal omfatte fagdidaktikk og praksis. Videre står det at praksisopplæringen består av *100 arbeidsdager i skolen*, og at den skal fordeles på alle trinn som utdanningen kvalifiserer for. Det står presisert at praksis skal oppfylle læringsmålene for praksisopplæringen og fagene og bidra til å oppfylle målene for utdanningen som helhet. Innholdet i praksis kan i tillegg til ordinær undervisning omfatte alle aktiviteter som er i regi av skolen som til vanlig involverer lærere. Praksis kan også godkjennes som del av den obligatoriske praksisopplæringen når den finner sted i et annet lands skole (ifbm studentutveksling).

Nasjonale retningslinjer for lektorutdanning for trinn 8-13

De nasjonale retningslinjene utdyper forskriften og understreker at studiet skal være faglig oppdatert og ha relevans for profesjonen den utdanner til. Studentene skal ha en aktiv rolle i egen læringsprosess og vite hva som forventes for å lykkes som student. Retningslinjene omhandler partnerskap mellom universitetet og skolene, praksisopplæringen og gjennomgripende profesjonstema som skal integreres i utdanningens ulike deler.

Partnerskap mellom lærerutdanningsinstitusjon og skolene

Lærerutdanningsinstitusjonen (videre UiT) skal i samarbeid med skoleeier og skolens ledelse etablere et forpliktende og likeverdig partnerskap. Partene skal samarbeide om FoU-arbeid i lærerutdanningen og i skolene, og om studentenes FoU-arbeid. Samarbeidet skal nedfelles i avtaler som sikrer samarbeidsfora, gjensidig kompetanseutvikling, evaluering og godtgjøring av praksisopplæring.

I henhold til retningslinjene har UiT det overordnede ansvar for innhold, kvalitet og vurdering i praksis og for progresjon i og mellom praksisperiodene. Kvalitetssikring av praksisskoler og praksisopplæringen skal innarbeides i UiTs kvalitetssystem for utdanning. Videre forventes at praksislærerne i skolen inviteres til å delta i faglige samarbeidsnettverk og at UiT tilbyr minst 30 studiepoeng i veiledning.

Praksisskolens rektor har det overordnede ansvar for praksisopplæringen ved skolen, og opplæring skal organiseres i tråd med UiTs program- og emneplaner. Når det gjelder praksislærernes kompetanse står det følgende i retningslinjene: *'Ansatte som skal fungere som praksislærere, skal ha tilfredsstillende faglig ferdypning for å kunne veilede studenter som er på masternivå. Praksislærer skal normalt ha veilederutdanning på minimum 15 studiepoeng og 3 års undervisningserfaring.'*

Innhold i praksisopplæringa

I retningslinjene fremkommer at innholdet i praksis skal knyttes til pedagogikk og fagdidaktikk og bygge på studentenes kunnskapsutvikling innen fag 1 og 2. Praksisopplæringen skal bestå av de aktiviteter som inngår i en lærers arbeidshverdag og inkluderer undervisning, forberedelse,

vurderingsarbeid, elevsamtaler, foreldresamarbeid, møte- og samarbeidstid, samt tid til faglig utviklingsarbeid. I tillegg inngår veiledning som en sentral del av praksisopplæringen. Det skal legges til rette for at studentene får observere andre lærere og medstudenter og at de får anledning til å reflektere over egen og andres undervisningspraksis og elevers læring.

Mot slutten av utdanningen skal studentene ha en lengre praksisperiode som sikrer at de får erfaring med læreplanarbeid, læringsfremmende vurderingspraksiser, tilpasset opplæring, klasseledelse og relasjonsbygging. Det skal utvikles systemer som følger opp studentenes læringsprogresjon fra praksisperiode til praksisperiode. De nasjonale retningslinjene inneholder også læringsutbyttebeskrivelser for praksisopplæringen, hvor studentens kunnskap, ferdigheter og kompetanse er spesifisert.

Gjennomgripende profesjonstemaer

Retningslinjene trekker frem følgende profesjonsrelevante temaer som skal integreres på tvers av utdanningens ulike deler (disiplinfag, fagdidaktikk, pedagogikk og praksis): Samiske forhold og samiske elevers rettigheter, globalisering og det flerkulturelle samfunnet, psykososialt skolemiljø, å lære å lære, tilpasset opplæring og vurdering, grunnleggende ferdigheter, profesjonsfaglig digital kompetanse, og tverrfaglige temaer i grunnopplæringen (folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap, og bærekraftig utvikling).

Fagplanene for ‘Lektor i realfag’ og ‘Lektor i språk og samfunnsfag’

Lektorutdanningen for trinn 8-13 ved UiT tilbyr to parallelle integrerte masterprogrammer på 300 studiepoeng. De to programvalgene er presentert i fagplanene til henholdsvis lektor i realfag og lektor i språk/samfunnsfag. Når det gjelder praksisopplæringen organiseres og gjennomføres denne på tvers av programmene og de ulike praksisperiodene er beskrevet i egne emneplaner. Der hvor det er mulig vil studentene møte hverandre på tvers av programmene. Fagplanene og emneplanen er i sin helhet tilgjengelig på UiTs internettside, men beskrives i korte trekk også her.

Programmene inkluderer 60 studiepoeng i profesjonsfag (hvorav 30 studiepoeng i pedagogikk, 15 studiepoeng i fagdidaktikk fag 1 og 15 studiepoeng i fagdidaktikk fag 2), 170 studiepoeng i fag 1, 60 studiepoeng i fag 2 og 10 studiepoeng i examen philosophicum. I tillegg kommer 100 dager praksis i skolen, som i nåværende studiedesign fordeler seg over alle fem årene slik dette er illustrert i tabell 1. Lektorprogrammet i språk og samfunnsfag har 100 studieplasser og tilbyr ni studieretninger hvor studentene kan velge mellom nordisk, engelsk, historie, religionsvitenskap, sosiologi, spansk, tysk, russisk eller samisk som morsmål som fag 1. Lektorprogrammet i realfag har 25 studieplasser og tilbyr fire studieretninger hvor studentene kan velge mellom biologi, fysikk, kjemi og matematikk som fag 1. Tabell 1 viser et eksempel på en studieretning fra språk og samfunnsfag. Fordeling av praksisdager fremkommer i kolonnen til høyre. Når det gjelder mentorordningen, som blir presentert senere, så gjennomføres den i semester 2, 3 og 4. Det fremmes i rapporten også et forslag om å videreutvikle mentorordningen til å inkludere en del to som legges til semester 6 og 7. Mentorordningen har til hensikt å bidra til kontinuitet i studentenes profesjonsutvikling og til økt kontakt med skolesektoren.

Tabell 1. Praksisopplæringens plassering i studiedesignet

Sem	10 studiepoeng	10 studiepoeng	10 studiepoeng	Praksis
1	PFF-1020 Pedagogikk	Emne i fag 1*	Emne i fag 1	PFF-1015 (10 dager)
2	Examen phil.**	Emne i fag 1	Emne i fag 1	-
3	Emne i fag 2	Emne i fag 2	Emne i fag 2	-
4	Emne i fag 2	Emne i fag 2	Emne i fag 2	PFF-1016 (10 dager)
5	PFF-2020 Pedagogikk	Did. fag 1+2 (5+5 stp)	Emne i fag 1	PFF-2001 (35 dager)
6	Emne i fag 1	Emne i fag 1	Fordypningsoppg fag 1	-
7***	Emne i fag 1	Emne i fag 1	Emne i fag 1	-
8	PFF-3000 Pedagogikk	Didaktikk fag 1	Didaktikk fag 2	PFF-3001 (40 dager)
9	Emne i fag 1	Emne i fag 1	Masteroppgave fag 1	PFF-3002 (5 dager)
10	Masteroppgave fag 1			-

*Emner i fag 1 og fag 2 er fordelt ulikt i de ulike studieretningene beskrevet i fagplanene

**Examen philosophicum er plassert ulikt i de ulike studieretningene beskrevet i fagplanen

***Det er spesifisert i alle studieretningene hvilket semester studentene kan gjennomføre studentutveksling

Emneplaner for praksisopplæringen

Hver praksisperiode er beskrevet i egne emneplaner. Til forskjell fra emneplanene i pedagogikk, didaktikk og disiplinfag gir ikke praksisemnene studiepoeng. Emnene er likevel obligatoriske for studentene, og foregående praksisperiode må være bestått for å begynne på neste nivå i profesjonsfaget (pedagogikk, fagdidaktikk og praksis). All praksis må være godkjent før fullført lektorutdanning. På grunn av økning i antall studenter og manglende kapasitet i Tromsøregionen har studentene som en midlertidig løsning blitt oppfordret til å ordne seg praksisplasser utenfor Tromsø. Det er behov for å utvide kapasiteten ved å styrke partnerskaps- og universitetsskolesamarbeid, slik at praksisopplæringen avtales mellom UiT og skoleeierne i fylkeskommune og kommuner i Troms og Finnmark. Det er også behov for å tydeliggjøre integrasjon/relasjon mellom de enkelte praksisperiodene og PFF-emnene i pedagogikk og didaktikk, og utnevne fagpersoner som er ansvarlig for de enkelte praksisemnene. Under følger en kort beskrivelse av hver praksisperiode.

PFF-1015 Praksis år 1

Observasjonspraksis over 10 dager i høstsemesteret, fortrinnsvis i grupper à 3 studenter.

PFF-1015 er integrert med pedagogikkemnet *PFF-1020 Eleven, læring og danning i sentrum*. Pedagogikkemnet forbereder studentene før praksis og integrerer erfaringer fra praksis ved at studenter i samme praksisgruppe samskriver en empirisk tekst. Studentene deltar parallelt i et kurs i akademisk skriving. Praksisperioden fungerer godt slik den er organisert i dag. Til orientering har studenter og skoler meldt tilbake at det er viktig at studentene ikke blir passive observatører i denne praksisperioden, men at studentene er aktivt deltagende i de aktivitetene som pågår i skolen de er på.

PFF-1016 Praksis år 2

Assistentpraksis over 10 dager i vårsemesteret, fortrinnsvis i grupper å 3 studenter.

PFF-1016 er ikke integrert med et PFF-emne i pedagogikk eller fagdidaktikk. I denne praksisperioden har studentene undervisning i disiplinlag tilsvarende 30 studiepoeng. Det arrangeres et 2-timers forberedende møte med studentene i november og selve praksisen gjennomføres i uke 1 og 2 påfølgende semester. Studentene inviteres til et oppsummeringsseminar i etterkant og studentene skriver et refleksjonsnotat som vurderes til bestått/ikke bestått. For disiplinlagmiljøene fungerer det godt at studentene gjennomfører praksis i uke 1 og 2, før ordinær undervisning på campus er i gang. For skolene fungerer det ikke fullt så godt å ha studenter i praksis i uke 1, som er den uka hvor de avslutter første termin for elevene. Gjennom evalueringer vet vi at studentene opplever det som problematisk at de ikke har opplegg i regi av profesjonsfaget i semester 2, 3 og 4. Det er også i denne perioden flere faller fra studiet. For å imøtekomme dette innspillet har det vært gjennomført et forsøk med mentorordning som knyttes til praksisperioden år 2 og som følger studentene i de tre semestrene hvor de ikke har profesjonsfag. Mentorordningen beskrives utfyllende senere i rapporten.

PFF-1016 Praksis år 3

Parpraksis over 35 dager i høstsemesteret, fortrinnsvis i par.

Progresjonskravet for å starte denne praksisperioden er bestått profesjonsfag, praksis år 1, praksis år 2 og oppnådd minimum 100 studiepoeng totalt i forhold til studieplanen. Studentene tar 20 studiepoeng profesjonsfag og 10 studiepoeng disiplinlag i tillegg til praksisemnet dette semesteret. De fleste disiplinlag har lagt innlevering av bacheloroppgave til dette semestret for å unngå undervisning og eksamen på campus de syv ukene hvor studenten er i praksis. Studenter og praksislærere møtes uka før praksis på et praksisseminar. Praksisseminaret foregår på skolene og det er skolens praksiskoordinator og ILP-kontaktperson som organiserer dette møtet. Praksislærerne veileder og følger opp studentene. Fagdidaktiker fra UiT foretar ett praksisbesøk i løpet av praksisperioden.

PFF-3001 Praksis år 4

Enepraksis over 40 dager i vårsemesteret. Fra 2021 endres opplegget fra enepraksis til fortrinnsvis i par.

Progresjonskravet for å starte denne praksisperioden er bestått profesjonsfag og praksis år 3, minimum 50 studiepoeng i hvert av de to fagene og oppnådd minimum 190 studiepoeng totalt i forhold til studieplanen. Studentene tar 30 studiepoeng i profesjonsfag dette semesteret. Hvis studenten hadde praksis 3. året på en videregående skole skal praksisperioden 4. året være på en ungdomsskole (og motsatt). Uka før praksis treffes studenter, praksislærere, skolens praksiskoordinator og ILP-kontaktperson på skolen. Fagdidaktiker fra UiT foretar ett praksisbesøk i løpet av praksisperioden. Sluttvurderingen gjennomføres etter denne praksisperioden og foretas av en kommisjon bestående av rektor ved skolen, praksislærer ved skolen og faglærer i profesjonsfaget.

PFF-3002 Praksis år 5

Enepraksis over fem dager etter individuelt ønske.

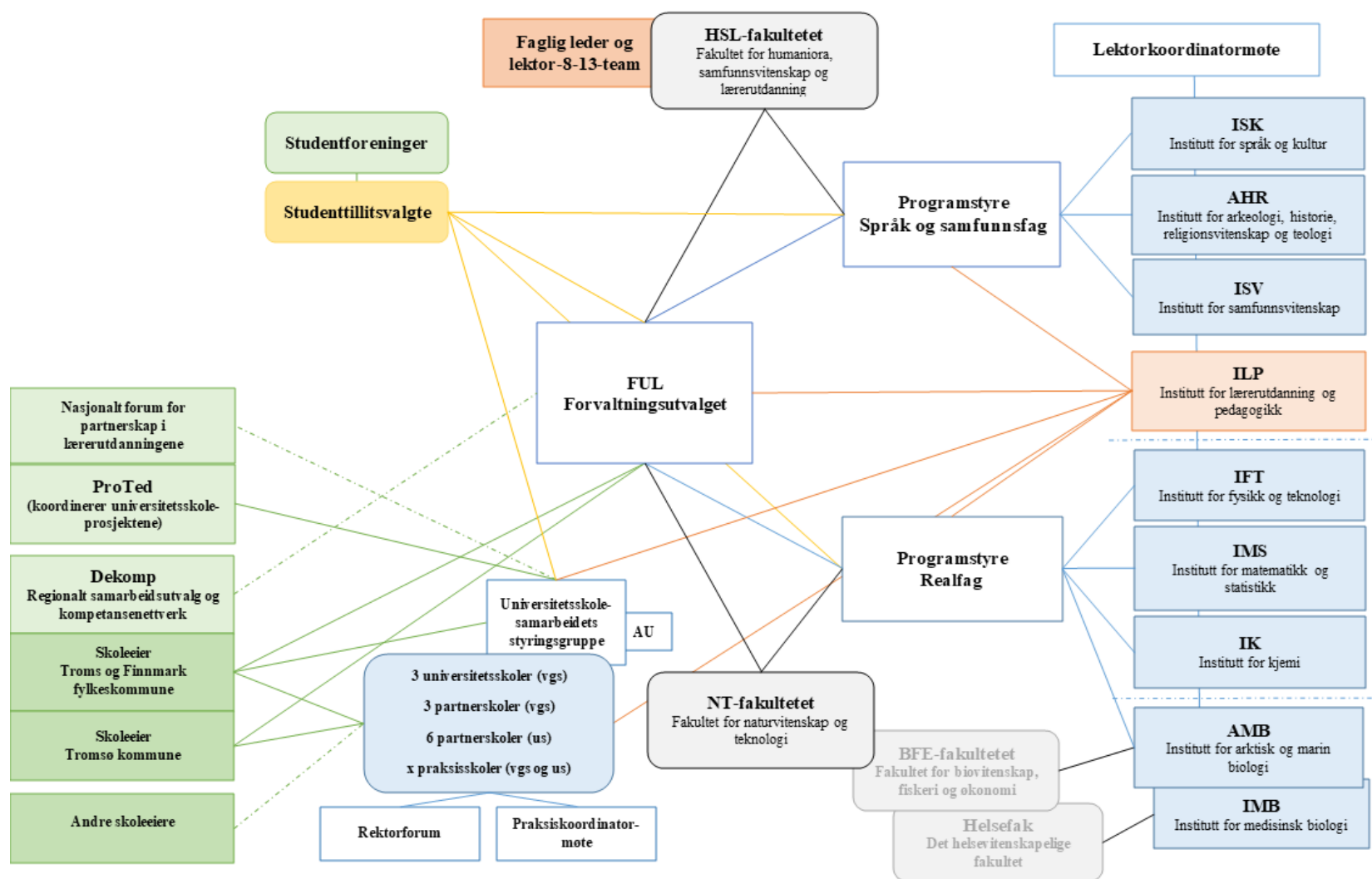
Studenten skaffer praksisplass selv. Praksiskonsulenten informerer om praksis og formaliserer avtalen med rektor og praksislærer. Lektorstudenter har uttrykt at de ikke ønsker å ha praksis siste året på utdanningen. Det er også en omforent forståelse i fagmiljøene ved UiT om at denne praksisperioden

ikke fungerer etter hensikten for de fleste studentene. Det er utfordrende at sluttvurdering av praksisopplæringen er sluttført foregående semester og at studentene finner det vanskelig å kombinere praksisperioden med at de jobber med mastergradsoppgaven. Det er også krevende for studieadministrasjonen å følge opp individuelle avtaler for hver student. Arbeidsgruppa vil senere i rapporten fremme forslag til ny organisering av denne praksisperioden.

Aktørene i partnerskapet

Fra 2020 implementerer UiT ny organisering av lektorutdanninga for trinn 8-13. Det er fra januar 2020 tilsatt faglig leder i full stilling og i løpet av året etableres nytt forvaltningsutvalg og to programstyrer. Forvaltningsutvalget er et rådgivende og koordinerende utvalg ledet av faglig leder, hvor formålet er å identifisere strategiske utfordringer og gi råd til dekanene ved de involverte fakultetene om forbedringsarbeid for studieprogrammene. Faglig leder er organisatorisk lagt til fakultetsledelsen ved HSL-fakultetet sammen med en administrativ stab bestående av administrativ koordinator og universitetsskolekoordinator. Fra og med opptak studieåret 2020/2021 organiseres utdanninga som to studieprogram: lektor i realfag eies av NT-fakultetet og lektor i språk og samfunnsfag eies av HSL-fakultetet. De to programmene har hvert sitt faglig utøvende programstyre som ledes av en programstyreleder. Utdanningsdesignet involverer fire fakulteter, ni institutter og ProTed Senter for fremragende lærerutdanning. Ved hvert institutt er det en koordinator og ved ILP er det i tillegg en studieleder, studierådgiver og en praksisrådgiver som følger opp undervisning i pedagogikk, fagdidaktikk og praksisopplæringen.

Organisasjonskartet (figur 2) presenterer aktørene som er involvert i lektorutdanningen. Styringsmodellen skal ivareta målsetting om ei integrert utdanning, hvor miljøer som bidrar innen disiplinfag, fagdidaktikk, pedagogikk og praksis samarbeider om studentenes helhetlige profesjonskompetanse.

Figur 2. Organisasjonskart for lektorutdanningen ved UiT

Når det gjelder samarbeid med skoler viser organisasjonskartet til tre universitetsskoler (videregående skoler) og ni partnerskoler (tre videregående- og seks ungdomsskoler). Utdanningen er i tillegg i kontakt med mange praksisskoler over hele landet, som er skoler som studentene selv ordner avtale med. Ved hver skole med formell avtale med UiT er det en praksiskoordinator i 10 % stilling som bidrar med rekruttering av praksislærere og oppfølging av studenter i praksis. Samarbeidet med skoler beskrives utfyllende i neste del om partnerskap med skolesektoren. Til orientering vil ProTed være representert i den nye styringsgruppen til universitetsskolesamarbeidet når den etableres høsten 2020. Det bør drøftes videre samarbeid mellom ProTed og lektorutdanningen for trinn 8-13 hvis UiT velger å videreføre senteret etter at siste periode som Senter for fremragende utdanning er over.

Faglig leder for lektorutdanningen er representert i det regionale samarbeidsutvalget som følger satsingen på DeKomp (desentralisert kompetanseutvikling). I henhold til forventningene om at lærerutdanningene skal ha en rolle dette arbeidet (jfr Lærerutdanning 2025) er det behov for å avklare hvordan lektorutdanningen kan være involvert.

Organisasjonskartet illustrerer utdanningens kompleksitet og de ulike aktørenes representasjon i styringsmodellen. Det avdekkes, slik som påpekt i rapporten om *Utvikling av lektorutdanninga ved UiT* (UiT, 2018), at det er forholdsvis stor avstand fra disiplinlagene til skolesektoren. Forslag til tiltak for å styrke disiplinlagenes relasjon til praksisfeltet beskrives utfyllende senere i rapporten. Til orientering er skolesektoren representert med to representanter i forvaltningsutvalget (FUL), mens kartet avdekker at de ikke er representert i de to programstyrene. Dette faktum er problematisk sett i forhold til UiTs ambisjon om å være tett på landsdelens arbeidsliv (UiT, 2019). Kartet illustrerer hvordan praksisdimensjonen i lektorutdanningen utgjør ei viktig kontaktflate ut mot skoleeier og skoler i regionen, og antyder hvordan samarbeid om lærerutdanning og skoleutvikling (FoU-samarbeid, videreutdanninger, desentralisert kompetanseutvikling, osv.) kan fremmes gjennom disse relasjonene.

Utfordringer knyttet til praksis

Arbeidsgruppa har gjennom sitt arbeid avdekket flere utfordringer knyttet til praksis. Som nevnt innledningsvis er praksis avhengig av et velfungerende partnerskap mellom UiT og skoleeierne. Gjennom vårt arbeid har det blitt klart at dette partnerskapet har sine svakheter og klare forbedringsmuligheter. En annen sentral utfordring som er helt grunnleggende for i det hele tatt å kunne utdanne tilstrekkelig antall lektorer er rekruttering av tilstrekkelig antall praksisplasser og praksislærere, heri sikre at praksislærere har nødvendig veiledningskompetanse. En annen utfordring, som også ble utførlig drøftet i rapporten fra 2018, er disiplinlagenes noe perifere rolle til praksisfeltet. Andre utfordringer vi har identifisert er gjennomføringen av femteårspraksis, manglende harmonisering av partnerskapsavtaler og praksisopplæringen mellom GLU 5-10 og lektor 8-13. Nedenfor har vi utdypet de overnevnte utfordringene og lanserer en rekke tiltak for å styrke praksisdimensjonen i lektorutdanningen.

Partnerskap mellom lektorutdanningen og skolesektoren

Lektorutdanningen samarbeider med mange skoler for gjennomføring av praksisopplæringen og FoU-samarbeid for utvikling av lektorutdanningen og skolesektoren. Organisasjonskartet (figur 2) viser kontaktflaten mellom universitet og skolesektoren, og avdekker blant annet at skolesektoren er representert i forvaltningsutvalget og ikke i programstyrene. Dette er forhold som tas med under anbefalte tiltak i denne delen. Det er viktig for partnerskapet at begge parter inviterer og involverer hverandre i utviklingsarbeid, også utover opplæring av studentene.

Det skilles i tre modeller for samarbeid med skolene:

- Partnerskapsavtaler
- Universitetsskolesamarbeid
- Praksisskoler uten avtaler

Partnerskapsavtaler

UiT har i dag avtaler med syv skoler i tillegg til de tre universitetsskolene. Det er inngått avtaler med seks videregående skoler (inkl. tre universitetsskoler) og fire ungdomsskoler. Formålet med avtalene er *å gjøre praksis til en integrert og relevant del av lærerutdanninga hvor studenten under praksisopplæringen kan utvikle sin profesjonskunnskap gjennom å prøve ut og bearbeide egne faglige og didaktiske kunnskaper*. Avtalen beskriver roller og oppgaver til rektor, praksiskoordinator, praksislærerne og faglærere fra UiT. Partnerskapsavtalene var sist revidert i 2014, og kan sies opp skriftlig med tre måneders varsel. I avtalene er det uttalt en ambisjon om gjensidig kompetanseutvikling og FoU-samarbeid mellom UiT og praksisskolene. Avtalene bygger på:

- Forskrifter om rammeplan for lektorutdanning for trinn 8-13, praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfag for trinn 8-13, fastsatt 18.03.2003.
- Øvingslæreravtalen av 2002, revidert 2005
- Gjeldende studieplaner for lektorutdanning for trinn 8-13 og PPU for yrkesfag/allmennfag for trinn 8-13.
- Forskrift om skikkethet i lærerutdanningene

Det foreligger nyere versjoner av forskrift/rammeplan og nasjonale retningslinjer for lektorutdanninga for trinn 8-13 som gjør at avtalene bør revideres.

I tråd med partnerskapsavtalen initierer UiT til møte med praksiskoordinatorene to ganger per semester. Disse møtene har primært vært brukt til å organisere de neste praksisperiodene og til uformell evaluering av foregående periode. Ved endringer i emneplaner som innvirker på praksis har fagdidaktikere og/eller pedagoger vært med på møtene for å forklare endringene. Møtene med praksiskoordinatorene er også en egnet arena for gjensidig informasjonsutveksling og planlegging av andre samarbeidstiltak. I tillegg til å være en administrativ møteplass ønsker koordinatorene faglig påfyll som også inkluderer praksislærerne og som i større grad kan involvere fagpersoner fra profesjons- og disiplin-fag. Rektorene skal, ifølge partnerskapsavtalen, inviteres til å delta i et rektorforum hver vår. Dette er en viktig møteplass som bør videreutvikles i fellesskap mellom skoleeier, skolens ledelse og UiT.

Universitetsskolesamarbeidet

Universitetsskolesamarbeid knyttet til videregående opplæring er formalisert i en samarbeidsavtale mellom UiT og Troms og Finnmark fylkeskommune gjeldende fra 2020. Denne erstattet avtalen som gjaldt for prosjektperioden 2016-2019. Lektorutdanningen for trinn 8-13 er p.t. ikke involvert i universitetsskolesamarbeid på ungdomstrinnet (universitetsskoler på ungdomstrinnet er knyttet til grunnskolelærerutdanningen for trinn 5-10).

Ved prosjektfasens slutt i 2019 ble deltakere fra partene invitert til et evalueringsseminar (se rapport fra Vesir, 2019). Universitetsskolene opplever å ha fått et nærmere forhold til UiT og har økt sin veiledningskompetanse. Det pekes videre på at universitetsskolene har tatt imot flere studenter enn tidligere og at dette er med på å heve kvaliteten på skolens egen undervisning. Skolene er fornøyd med at skolens lærere blir tatt med i ulike prosjekter og piloteringer, som mentorordningen og oppfølging av nytilsatte nyutdannede lærere. Rapporten beskriver konkrete mål og tiltak som bør være sentrale i neste samarbeidsperiode. Disse ble inndelt i forhold til felles forståelse og forankring, organisering og beslutningsprosesser, praksisperioden og anbefalte handlingspunkter.

Den nye samarbeidsavtalen mellom Troms og Finnmark fylkeskommune og UiT viderefører samarbeidet med de tre eksisterende universitetsskolene. I tillegg kan man i henhold til avtalen utvide antallet med to skoler fra tidligere Finnmark fylkeskommune. Det er viktig å utvikle en tydelig strategi for hvordan universitetsskolesamarbeidet styrker samarbeidet med øvrige partnerskapskoler tilknyttet lektorutdanningen for trinn 8-13.

Eksempler på FoU-prosjekter/-aktiviteter i prosjektperioden:

- Norskdidaktikk i praksis
- Praksisteam og tettere praksisoppfølging
- iKomp for videregående skole
- Foreldresamarbeid i videregående skole
- Samiske tema i skolen
- bREGN – beregningsorientert realfagsundervisning
- Oppfølging av nyutdanna lærere i videregående skole
- Mentorordningen for lektor 8-13
- Såkornmidler: Bruk av VR-briller i undervisning, samisk uke og akademisk skriving
- Masteroppgave: Demokratiundervisning i samfunnsfag
- Seminarer i regi av ISK: om sidemålsdidaktikk og for engelsklærere

Nasjonalt har ProTed hatt en sentral rolle for utforming av universitetsskoler som ide og konsept. Lokalt ved UiT har ProTed ansvar for samordning av universitetsskoleprosjektene knyttet til barnehagelærerutdanning, grunnskolelærerutdanning og lektorutdanning. ProTed er en ressurs for videreutvikling av universitetsskolesamarbeidet og vil i det videre være representert i styringsgruppen. ProTed har hatt status som SFU (Senter for fremragende utdanning) i snart 9 år (maksimal tid er 10 år) og det er under utredning hvordan arbeidet skal videreføres.

I den nasjonale strategien *Lærerutdanning 2025* står det om universitetsskoler at de skal sikre høy kvalitet i praksisopplæringen, styrke FoU-samarbeidet, bruke delte stillinger og ivareta løpende kvalitetsutvikling i lærerutdanningene sett i forhold til behov i skolene. Disse målsetningene skal ivaretas når universitetsskolene utvikles videre for å styrke samarbeidet mellom fylkeskommunen og UiT om lærerutdanning og skoleutvikling. Samarbeidet skal særlig styrke praksisopplæringen for

studentene gjennom utprøving av ulike former for praksis, forsterke veiledningskompetanse og utvikle arenaer for kompetansedeling mellom skolefeltet og utdanningen.

Praksisskoler uten avtaler

De nasjonale retningslinjene for lektorutdanningen understreker at *'Samarbeidet mellom lærerutdanningsinstitusjon og praksisskole skal nedfelles i avtaler mellom utdanningsinstitusjon og praksisskole.'* Det har vært utfordrende å gjennomføre praksisopplæringen innenfor avtalene med partnerskapsskoler og for å løse kapasitetsutfordringene har studentene blitt oppfordret til å finne praksisplasser selv. Det har ført til at mange studenter har vært i praksis på skoler hvor UiT ikke har inngått en formell avtale med skolen. I slike tilfeller inngår UiT avtale med praksislærere som studentene har initiert kontakt med. Disse skolene er spredt over hele landet. Omfanget av denne formen for gjennomføring av praksis bør begrenses og brukes med særlig begrunnelse eller når det ikke finnes andre løsninger. Basert på de nasjonale retningslinjene, når det gjelder avtaler med skoler for systematisk og langsiktig samarbeid om praksisopplæringen, er det behov for å utvide samarbeidet med skolesektoren i Troms og Finnmark ved å rekruttere og inngå avtale med flere skoler.

Forslag til tiltak

- I samarbeid med skoleeierne og skolene revidere partnerskapsavtaler slik at de oppdateres i henhold til gjeldende styringsdokumenter.
- Inngå partnerskapsavtale med flere skoler i regionen for å utvide kapasitet til gjennomføring av praksisopplæringen.
- Følge opp dialog og møteplasser mellom UiT og skolene som stimulerer til gjensidig kompetanseutvikling og utvikling av FoU-samarbeidsprosjekter.
- Skolesektoren får to representanter i forvaltningsutvalget og en representant i hvert av de to programstyrene (lektor realfag og lektor språk/samfunnsfag) og representanter fra lektorutdanningen inviteres til skoleeierens fora for styring, ledelse og kvalitetsutvikling når det er relevant.
- Utvikle en handlingsplan for universitetsskolesamarbeidet hvor også forholdet mellom universitetsskoler og partnerskapsskoler synliggjøres.
- Utrede utvikling og etablering av universitetsskoler i Finnmark.
- Avklare lektorutdanningens rolle som 'lokal UH' i region Troms og Finnmark i den regionale DeKomp-satsingen.
- Utrede videre samarbeid med ProTed om universitetsskolesatsingen, sett i forhold til planer for ProTeds exit som Senter for fremragende utdanning.

Praksisplasser og rekruttering av praksislærere

Økning i antall studenter på lektorutdanninga utfordrer praksisfeltet når det gjelder kapasitet til gjennomføring av praksisopplæringa. Som nevnt har UiT inngått avtale med tre videregående skoler om universitetsskolesamarbeid og har partnerskapsavtale med ytterligere 3 videregående og 6 ungdomsskoler. Tabell 2 viser økning i antall studenter i praksis og hvordan de fordeler seg på skoler med ulike partnerskapsavtaler. Stadig flere studenter oppfordres til å gjennomføre praksisopplæringa på skoler som UiT ikke har avtale med. Studentene som reiser til skoler uten avtale er som oftest alene i praksis (også når det i emneplanene legges opp til par-/gruppepraksis) og krever derfor et høyere antall praksislærere. I kull 2017 var 116 studenter i praksis det første året. Av disse var 78 i

gruppepraksis på partnerskoler hvor 28 praksislærere ble engasjert. For de 38 som reiste til skoler uten avtale med UiT ble 32 praksislærere engasjert. I en periode med vekst i studentmassen har UiT vært avhengig av at studentene selv ordnet praksis utenfor Tromsø (tot. 120 studenter i 2019/2020).

Tabell 2. Fordeling av studenter på skoler med ulik tilknytning til UiT

	PFF-1015	PFF-1016	PFF-2001	PFF-3001	PFF-3002	Sum
2019/2020						
Partnerskapsskoler us	16	38	31	17		102
Partnerskapsskoler vgs	9	16	16	12		53
Universitetsskoler vgs	24	13	11	11		59
Skoler uten avtale	55	36	23	6		120
Utveksling	0	0	2	0		2
Andre	0	0	1	3		4
Sum	104	103	84	49	39	379
2018/2019						
Partnerskapsskoler us	42	23	19	18		102
Partnerskapsskoler vgs	24	13	15	14		66
Universitetsskoler	24	20	8	5		57
Skoler uten avtale	40	33	6	2		81
Utveksling	0	4	0	0		4
Andre	0	0	0	0		0
Sum	130	93	48	39	37	347
2017/2018						
Partnerskapsskoler us	44	24	20	15		103
Partnerskapsskoler vgs	20	13	11	15		59
Universitetsskoler	14	8	10	7		39
Skoler uten avtale	38	3	7	7		55
Utveksling	0	0	0	0		0
Andre	0	1	0	0		1
Sum	116	49	48	44	29	286

De to første praksisperiodene, PFF-1015 og PFF-1016, er enklere å administrere enn tredje og fjerdeåret (PFF-2001 og PFF-3002). Dette skyldes hovedsakelig at periodene er korte og har et pedagogisk fokus hvor praksislærere kan bidra uavhengig av hvilket fag de underviser i, mot de lange som har et fagdidaktisk fokus hvor praksislærerne må undervise i fagene som studentene studerer. De korte periodene kan rekruttere praksislærere som har andre fag enn de som tilbys studentene på lektorutdanningen. Utfordringene knyttet til de lange praksisperiodene (PFF-2001 og PFF-3001) er komplekse. Studentene skal ut i praksis med om lag likt antall timer i begge sine undervisningsfag, i begge praksisperiodene. Noen fag, som religion, historie og fremmedspråk, har adskillig færre timer i skolen, enn større skolefag som norsk, engelsk og matematikk. Flere av de mindre fagene inngår ikke i de yrkesfaglige studieretningene som mange av UiTs partnerskapsskoler tilbyr. I mange tilfeller vil hvert studentpar ha minst to praksislærere, en i hvert fag. Noen kombinasjoner er også vanskelige fordi relativt mange studenter velger disse sett i forhold til antall praksislærere med disse fagene. Alle kombinasjoner hvor samfunnsfag og historie inngår er utfordrende. I kull 2017, som hadde PFF-2001

med syv uker praksis høsten 2019, hadde 20 studenter kombinasjonen engelsk/historie og 10 studenter hadde kombinasjonen engelsk/samfunnsfag. Disse kombinasjonene krevde 23 praksislærere. Det totale antallet praksislærere for PFF-2001 for kull 2017 var 111 praksislærere og antall studenter var 84.

Nye partnerskapsavtaler vil øke rekrutteringsgrunnlaget for praksislærere, men det er også viktig å bevare og rekruttere praksislærere i alle partnerskolene. Det må foreligge klare rammer for det å være praksislærer, og at lærerne får god informasjon om oppfølging fra UiT, arbeidsoppgaver, ressurser og avlønning, veilederutdanning, fagnettverk, FoU-prosjekter, osv. I partnerskolene er det praksislærere som har ansvar for studenter flere ganger i året og over mange år. Det kan være krevende for både lærerne og elevene å ha studenter ofte og det er derfor viktig å ha en god dialog med skolene og praksislærerne om dette.

En utfordring knyttet til gjennomføring av praksis i skoler utenfor Tromsø er tilgang til losji for studentene. Skolene må enten ha internat med plass til studentene eller skaffe egnede lokaliteter i nærområdet. For eksempel har universitetsskolen Bardufoss videregående skole hatt studenter i flere omganger, både i de korte og lange praksisperiodene. Studentene har bodd på skolens internat eller i hytter på Bardufossstun. Dette har fungert utmerket og praksisopplæringa ved Bardufoss videregående skole har fått utelukkende skryt av studentene.

Forslag til tiltak

- Stimulere og styrke samarbeidet med etablerte og nye universitets- og partnerskapskoler for å rekruttere nye og ivareta erfarne praksislærere, og imøtekomme praksislærernes behov i rollen som lærerutdannere.
- Utrede ei finansieringsordning for gjennomføring av større deler av praksisopplæringa utenfor Tromsø og kartlegge hvilke skoler i regionen som har losji-muligheter.

Veiledningskompetanse

Som nevnt ovenfor viser forskning fra Kunnskapssenteret for utdanning at kvalitet i veiledningsøktene mellom student og praksislærer er en nøkkelfaktor for å sikre oppnåelse av læringsutbytte. Det vises til at det i liten grad trekkes inn teoretiske begreper og litteratur i veiledningen, og at det er stor variasjon i vurderings- og tilbakemeldingskvaliteten. En mulig forklaring på sviktende kvalitet kan være manglende veiledningskompetanse hos praksislærerne. I de nasjonale retningslinjene fremgår det at praksislærere normalt skal ha veilederutdanning på minimum 15 studiepoeng og 3 års undervisningserfaring.

UiT er ansvarlig for innhold og kvaliteten på praksisoppfølgingen som gis våre studenter herunder sikre at praksislærere har tilfredsstillende faglige fordypning til å veilede studenter på masternivå. Som redegjørelsen ovenfor viser er det utfordrende å rekruttere et tilstrekkelig antall praksislærere, spesielt nå som antall studenter på lektorutdanningen har vokst. UiT skal altså ikke bare rekruttere et tilstrekkelig antall lærere, men også sikre at praksislærerne har tilfredsstillende kompetanse til å gi våre studenter god veiledning.

For å sikre kompetente praksisveiledere er det avgjørende at UiT kan tilby et tilstrekkelig antall lærere videreutdanning innenfor veiledning. De siste årene er det for få lærere som har gjennomført veilederutdanning til å dekke vårt behov for kvalifiserte veiledere. Årsaken til dette handler både om UiTs tilbud og kapasitet, men også om utfordringer knyttet til at skoleeier ikke har lagt godt nok til

rette og oppfordrer lærere til å gjennomføre videreutdanning i veiledning. Våren 2020 var det kun 2 lærere fra videregående skoler i Troms og Finnmark som søkte opptak på videreutdanning i veiledning for praksislærere i regi av UiT. UiT bør derfor nå i samarbeid med fylkeskommunen og kommunene øke satsingen på videreutdanning i veiledning.

Forslag til tiltak

- UiT utvider kapasiteten på kurset «Veiledning for lærere i skole og barnehage del 1», enten i ordinært tilbud i Tromsø eller ved å tilby desentraliserte opptak.
- Skoleeiere forplikter seg til å legge til rette og oppfordrede lærere til å gjennomføre videreutdanning innen veiledning, spesielt gjelder dette lærere i universitetsskolene.

Disiplinfagenes relasjon til praksisfeltet

Når det gjelder integrasjon mellom disiplinlag, fagdidaktikk, pedagogikk og praksis er det nedfelt i de nasjonale retningslinjene at *‘Uavhengig av strukturell og faglig oppbygging [av studiet] skal profesjonsfaget sammen med fag 1 og fag 2 ivareta forskriftens samlede læringsutbytte og legge til rette for at praksisopplæringen inngår som et integrert kunnskapsområde’*. Arbeidsgruppen som utredet framtidig utvikling av lektorutdanningen anbefalte å styrke disiplinfagenes relasjon til praksisfeltet (UiT, 2018). Det har vært ei fin utvikling siden den gruppen skrev sin rapport i 2018 og vi vil i denne delen følge opp og utdype disiplinfagenes rolle i praksisopplæringen til studentene og relasjon til praksisfeltet ved å vise til eksempler på aktiviteter og foreslå tiltak for videreutvikling. Flere av eksemplene som nevnes i denne delen beskrives utfyllende senere i rapporten. De foreslåtte tiltakene har til hensikt å styrke studentenes fag- og profesjonsidentitet, bidra til at aktørene i lektorutdanningen inkluderes i integrerende tiltak på tvers av arenaer og å stimulere til sterkere eierskap til utdanningen også i disiplinmiljøene.

Fagdidaktisk kompetanse i disiplinmiljøene

Undervisning i fagdidaktikk er lagt til Institutt for lærerutdanning og pedagogikk (ILP), som ivaretar undervisning i ni ulike fagdidaktiske emner. Disiplinfagmiljøene har i begrenset grad vitenskapelig ansatte med didaktisk kompetanse og kan derfor i mindre grad veilede studentene når de ønsker å skrive didaktisk rettede disiplinlaglige oppgaver. Fagdidaktikere ved ILP bistår ofte med veiledning, men det er også behov for fagdidaktisk kompetanse i disiplinlagmiljøene. Hovedgrunnen til at disiplinlagmiljøene har behov for fagdidaktisk kompetanse er at studentene skal skrive disiplinlaglige BA og MA-oppgaver som er profesjonsrelevante (jfr rammeplanen § 3) og at vekst i antall studenter utfordrer den totale kapasitet til fagdidaktisk veiledning. Det handler også om undervisning i disiplinlag som knytter an disiplinlaget til utvikling av skolefagene, for eksempel i forbindelse med fagfornyelsen i norsk skole. Ved HSL-fakultetet har det de siste årene vært lagt inn krav om didaktisk kompetanse ved utlysning av nye vitenskapelige stillinger i disiplinlagmiljøene.

Inkludering av lektorstudenter i disiplinlagmiljøene

På realfagsemnene er det relativt få lektorstudenter på de ulike emnene sett i forhold til instituttens totale studentmasse, mens det på språk og samfunnsfag er en større andel lektorstudenter enn andre studenter (se tabell 2). Det er også forskjell i det totale omfanget mellom NT-fakultetet og HSL-fakultetet, hvor det er opprettet henholdsvis 25 og 100 studieplasser. Forskjellene når det gjelder omfang av lektorstudenter mellom realfag og språk/samfunnsfag vil kunne ha betydning for hvordan fakultetene og instituttene legger til rette for og inkluderer lektorstudentene i disiplinlagmiljøene. Det er

viktig for lektorstudentene å utvikle en integrert fag- og profesjonsidentitet for utøvelse av læreryrket. Ulikhetene kan bidra til ulik avsetning av ressurser når lektorstudentenes behov for profesjonsretting og relasjon til praksisfeltet ved fakultetene og instituttene skal imøtekommes.

Tabell 2. *Fordeling på språk/samfunnsfag – studenter som deltar på lektorutdanning versus andre programmer høsten 2019*

	Lektorstudenter			Andre studenter			
	Fag 1	Fag 2	Totalt lektor	Års-studium	Bachelor	Master	Totalt andre
Religion	7	40	47	16	12	4	32
Historie	95	55	150	46	70	23	139
Nordisk	64	61	125	22	13	9	44
Engelsk	93	75	168	47	36	30	113

Om relevans i skolefagene

I de 'Nasjonale retningslinjene for lektorutdanning for trinn 8-13' står det om fag 1 og 2 at utdanningen 'må i dialog med samarbeidspartnere i skolen jevnlig vurdere om studieemnene som inngår i emnegruppen er de som best kvalifiserer studentene for undervisning i det aktuelle skolefaget'. Det ligger i dette en forventning om at emneporteføljen i de ulike studieretningen vurderes jevnlig, og må innarbeides som rutinemessige vurderinger gjort av programstyrene. Videre kan disiplinmiljøene bidra til utvikling av skolefagene for trinn 8-13 og utfordre skolesektoren når det gjelder fagenes innhold.

Tverrfaglige møteplasser

Lektorutdanningen for trinn 8-13 er et fakultets- og instituttovergripende program og ny styringsstruktur er i ferd med å etableres. Når styringsstrukturen er på plass vil disiplinmiljøene være representert og møte representanter for skolesektoren i forvaltningsutvalget, programstyret i realfag, programstyret i språk og samfunnsfag, og styringsgruppa i universitetsskolesamarbeidet. Deltakelse i formelle beslutningsprosesser er viktig for å sikre at målsettingene om integrasjon oppnås og for at ulike perspektiver ivaretas gjennomgående i studiedesignet. I tillegg bør fora/møteplasser som er i drift ved UiT, hos skoleeier og i skolene invitere deltakere fra hverandre eller det bør tas initiativ til nye møteplasser som fremmer samarbeid om forskning, utdanning og skole når det er behov for det.

FoU-samarbeid med praksisfeltet

Den nasjonale strategien 'Lærerutdanning 2025' understreker at FoU-arbeid er en nøkkelfaktor for utvikling av kvalitet i lektorutdanningen og en komponent som bør være sentral i partnerskap mellom utdanningsinstitusjonen og skolesektoren. For å imøtekomme denne strategien er det viktig at disiplinmiljøene driver forskning som bidrar til rekruttering av forskere med relevant kompetanse, som stimulerer til høy kvalitet, relevans og innovasjon for FoU-basert yrkesutøvelse og praksisrettet utdanningsforskning.

Studentmobilitet - praksisutveksling

I rammeplanen står det at 'Lærerutdanningsinstitusjonene skal legge til rette for at studentene får et internasjonalt perspektiv på studiet og lærerarbeidet. Institusjonene skal også legge til rette for at studentene kan ta deler av utdanningen i utlandet, og skal fastsette vilkår for at studentene kan få

godkjent oppholdet som del av fagstudiet og av praksisopplæringen.’ Det betyr at studentene skal kunne ta både disiplinfaglige emner og deler av praksisopplæringen i utlandet og at disiplinmiljøenes internasjonale nettverk kan benyttes. Et eksempel på miljø som har etablert gjensidig studentmobilitet er tyskfaget, se beskrivelse i eksempeldelen under.

Forslag til tiltak

- De to programstyrene må vurdere emneporteføljen jevnlig og ved behov fremme saker som berører programmets relevans for forvaltningsutvalget. Forvaltningsutvalget kan også på eget initiativ utrede relevans i studieprogrammet som del av årlige og periodiske programevalueringer.
- Nytt pilotprosjekt: Faglærere fra disiplinfagene (frivillig deltakelse) besøker fagmiljø i skolesektoren ved for eksempel å delta på møter i skoleeiers fagnettverk (skolefag) eller knyttet til studentenes praksisopplæring. Dette kan bidra til økt fokus på disiplinfaget i veiledningen med studenten under praksis og samarbeid mellom disiplinfaglærere og fagdidaktikere ved UiT og faglærerne i skolene. Det kan gi disiplinfaglærere økt innsikt i skolefagets innhold og pensum. Faglig leder bør initiere et FoU-prosjekt som prøver ut nye strategier for kontakt mellom disiplinmiljø og universitets-/partnerskapsskoler.
- Nytt pilotprosjekt: Studentene FoU-oppgaver er et område som kan bidra til økt integrasjon mellom disiplinfag, fagdidaktikk, pedagogikk og praksis. Det er behov for å prøve ut strategier for samarbeid mellom UiT og skolesektoren som støtter studentenes BA- og MA-oppgaver på nye måter. Studentene skriver disse oppgavene i disiplinfag, men de skal være profesjonsrelevante og ofte bistår fagdidaktikere fra ILP i veiledning. Faglig leder bør initiere et FoU-prosjekt som utforsker samarbeid om studentenes FoU-oppgaver.
- De ulike fagmiljøene (pedagogiske, didaktiske, disiplinfaglige, skolefaglige, osv) bør møtes jevnlig for informasjonsutveksling, erfaringsdeling og for å drøfte/koordinere innhold i lektorutdanninga. UiT ved faglig leder og programstyrelederne tar initiativ til en årlig fagdag/fagkonferanse.
- Skoleeier, skoleledere og lærere i skolen bør inviteres til å bidra/delta på møteplasser/arrangementer i regi av UiT og faglærere fra UiT (fra disiplinfag, didaktikk og pedagogikk) bør inviteres til å bidra/delta på møteplasser/arrangementer i regi av skolesektoren.
- Vitenskapelig ansatte ved disiplinmiljøene oppfordres til å initiere FoU-prosjekter som involverer aktører på tvers av fagmiljøer med relevans for lektorutdanninga (inkl. praksis).
- I implementering av nasjonale strategier som DeKomp og Universitetsskolesamarbeid bør involvering av disiplinmiljøene inkluderes som strategi.

Femteårspraksis

Det er mange studenter og fagansatte som uttrykker at *PFF-3002 Praksis år 5* er lagt til en periode der den forstyrrer andre prosesser (undervisning i disiplinfag og arbeid med masteroppgaven) og at dette skaper unødige utfordringer for studentene. Praksisperioden gjennomføres normalt i høstsemesteret og studentene uttrykker at tiden ikke strekker til sett i forhold til de øvrige oppgavene de har dette semesteret. I tillegg medfører en stor arbeidsbelastning på en allerede presset studieadministrasjonen å administrere individuelle løsninger for hver student (se beskrivelse av emneplanen). Det er også problematisk at studiedesignet legger opp til fem dager obligatorisk praksis etter at den formelle

sluttvurdering av studentens praksisopplæring er gjennomført (som skjer etter 4. års praksisen, se beskrivelse av *PFF-3001 Praksis år 4*).

Gjennom innspill og dialog i arbeidsgruppa har det blitt fremmet fem forslag til hvordan femteårspraksis kan avvikles i nåværende form og gis et nytt faglig innhold:

Forslag 1: De fem dagene overføres til praksisperioden på våren fjerdeåret (utvides fra 40 til 45 dager). Dette semesteret skal studentene også ha tid til å gjennomføre 30 studiepoeng profesjonsfag. En ekstra uke med praksis vil redusere profesjonsfagets disponering av tid til undervisning på campus. Forlengelse av praksisperioden vil også kreve at alle skolene må ha studentene ei ekstra uke. Det er kommet innspill på at dette vil bli problematisk for skolene fordi de tidsmessig går inn i en tid med eksamensavvikling. Forslaget vurderes til å ikke være gjennomførbart.

Forslag 2: Studentene på programmet i realfag får gjennomføre praksis i skolelaboratoriet ved NT-fakultetet. Dette forslaget vil kun gjelde realfagstudentene. Det vil være gjennomførbart gitt at det er elever fra ungdoms- og/eller videregående skole som besøker laboratoriet og at det er tilstrekkelig aktivitet de fem dagene som settes av til praksisopplæring.

Forslag 3: Studentene får undervise eller være seminarlærere i emner for studenter på lavere grad ved UiT. Dette kvalifiserer ikke som praksis i lektorutdanningen sett i forhold til regelverket om at praksis skal være i skolen (jfr merknad til rammeplanen).

Forslag 4: Det har vært gjennomført et forsøk hvor studenter som arrangerer lektorforum får dette godkjent som praksis år 5. Studentene fikk erfaring som arrangør av en faglig møteplass for involverte i lektorutdanningen. Dette tiltaket er beskrevet senere i rapporten. Det er nyttig for studenter å være med på slike aktiviteter, men tiltaket involverer få studenter og det er ikke først og fremst en aktivitet i eller om skole.

Forslag 5: Overføre de fem dagene med praksis til mentorordningen og gjøre denne obligatorisk for alle studentene. UiT har siden våren 2017 pilotert ei frivillig mentorordning for studentene. Gjennom mentorordninga får grupper av studenter regelmessig møte en erfaren lærer (mentor) fra skolen. Hensikten er at studentene får kjennskap til et mangfold av tilnærminger og utfordringer relatert til de 'gjennomgripende profesjonsemnene' som står beskrevet i kapittel 6 i de *Nasjonale retningslinjene for lektorutdanning for trinn 8-13*. Ordningen imøtekommer tidligere studenters innmeldte behov for tettere kontakt med skolefeltet i de periodene hvor de har undervisning i disiplin-fagene og ikke i profesjonsfaget. Mentorordningen imøtekommer forventninger i retningslinjene om 'at studentene jevnlig får anledning til å drøfte profesjonsfaglige spørsmål, samt utveksle kunnskaper og erfaringer i møte med fagmiljøene på campus og i skolen'. Ved å overføre obligatorisk praksis til denne ordninga vil ordninga gå fra å være ei pilotering til å bli obligatorisk, og samtidig sikres finansiering innenfor rammene av studieprogrammene.

Forslagene som diskuteres her handler om hva som skal inngå som tellende i de 100 dagene med obligatorisk praksis i skolen. Studentene står selvsagt fritt til å ta på seg oppdrag ved UiT om å bidra i undervise/seminarer for studenter på lavere grad, og også delta på praksisorienterte opplegg.

Anbefalt løsning

Arbeidsgruppa anbefaler forslag nr 5, om å overføre fem dager obligatoriske praksis til mentorordningen. Mentorordningen gjøres obligatorisk for alle studentene. Økonomisk dekkes endringen over rammene for PFF-3002. Mentorordningen er utprøvd og i drift, og endringen vil bidra

til bedre ressursutnyttelse både når det gjelder økonomi, administrasjon og bruk av fagstab. Ordningen involverer både universitetsskoler og partnerskapsskoler (ungdoms- og videregående skoler) og bidrar til økt integrasjon mellom disiplin-fag, fagdidaktikk, pedagogikk og praksis. Det bør utredes hvorvidt mentorordningen skal utvides til å inkludere en del to som legges til semester 6 og 7. Dette for å få et omfang som dekker fem dager praksis, men også for å styrke tilbudet til studentene. Se mer info under eget punkt som beskriver mentorordningen.

Når det gjelder de øvrige forslagene, bortsett fra forslag nr 1 som utgår i sin helhet, kan forslagene integreres i utdanningen på ulike måter. Programmet i realfag kan inkludere skolelaboratoriet i opplegg for lektorstudentene og studentene kan ansettes som undervisere/veileder studenter på lavere grad uten at dette inngår som del av praksisopplæringen.

Harmonisere partnerskap og praksisopplæringa mellom GLU 5-10 og lektor 8-13

Praksisgruppen er bedt om å vurdere bedre harmonisering mellom praksisorganisering for grunnskolelærerutdanningen for 5-10 trinn og lektorutdanning for trinn 8-13. Begge utdanningsprogrammene gjennomfører praksisopplæring for studentene i ungdomstrinnet og samarbeider parallelt med de samme skolene. Eksempler på ulikheter mellom GLU 5-10 og lektor 8-13 når det gjelder partnerskap med skolene og praksisopplæringen til studentene:

- Ulikheter i avtaleverket med skolene og skoleeierne
  - Forskjellig avtaletekst
  - Ulik avlønning av praksislærere (ulik anvendelse av øvingslæreravtalen)
  - Avtalene med skoleeierne Tromsø kommune og Troms og Finnmark fylkeskommune om universitetsskolesamarbeid er ikke samkjørt
- Ulike prosedyrer når det gjelder rekruttering og oppfølging av praksislærere
  - GLU 5-10 samarbeider med rektor mens lektor 8-13 samarbeider, rekrutterer og avlønner en praksiskoordinator (lærer) ved hver skole
- Ulike rutiner og prosedyrer for praksisopplæringen
  - Ulik struktur og lengde på praksisperiodene
  - Ulik størrelse på studentgruppene
  - Ulike krav til innhold (antall undervisningstimer, veiledningstid etc.)
  - Ulike fagmiljøer kobles til praksis (pedagogikk, fagdidaktikk og disiplin-fag)
  - Ulike prosedyrer for skikkethetsvurdering
  - Ulike tradisjoner for veiledning av studentene (en praksislærer eller et team av praksislærere)
- Ulikheter i administrative systemer

Det er ikke gitt at alle forhold som her nevnes kan og bør harmoniseres, men det er viktig å unngå at det oppstår en konkurransesituasjon mellom utdanningene når det gjelder rekruttering av praksisplasser og praksislærere på ungdomsskolene. Det bør sees nærmere på synergier i form av økt samarbeid mellom ansatte og effektivisering av studieadministrative oppgaver. Andre områder med potensial for økt samarbeid/harmonisering på tvers av lektor-/lærerutdanningene kan være tiltak for veiledningskompetanse for praksislærerne, felles retningslinjer for skolene når det gjelder studenter i

praksis, involvering av flere skoler i regionen for samarbeid om praksisopplæring, desentralisert kompetanseutvikling (DeKomp), osv.

Forslag til tiltak

- Harmonisering av partnerskapsmodeller og praksisopplæring mellom lærerutdanningene ved UiT utredes og legges frem for forvaltningsutvalget til lektorutdanninga trinn 8-13.
- Overgang fra individuell praksis til parpraksis på lektorutdanningen for trinn 8-13 fjerde studieår bidrar til at all praksis skjer i studentgrupper, gruppestørrelsene er fortsatt ulik
- Implementering av Arbeidslivsportalen vil bidra til harmonisering av avtaleverk, rutiner og prosedyrer på tvers av alle lærerutdanningene ved UiT
- UiT inviterer skoleeier Tromsø kommune til dialog om harmonisering av utdanningene som gjennomfører praksis på ungdomstrinnet

Eksempler på integrasjon mellom disiplinfag, profesjonsfag og praksis

Som tidligere nevnt er en god integrasjon mellom disiplinfag, profesjonsfag og praksis sett på som en forutsetning for en velfungerende lektorutdanning. Likevel er nettopp denne integrasjonen utfordrende å operasjonalisere. Arbeidsgruppen har gjennom sitt arbeid blitt presentert for flere eksempler på vellykket prosjekter hvor involvering av disiplinfagmiljøet har vært sentral, andre gode eksempler vi er blitt presenter for handler blant annet om tetter oppfølging av praksislærere og studenter i praksis. Nedenfor er fagmiljøenes egne beskrivelser av sitt prosjekt. Vi håper at de kan motivere og inspirere til ytterligere samarbeid mellom miljøene som bidrar inn i lektorutdanningen.

Mentorordning som svar på flere utfordringer

Pilot om mentorordning for studenter i lektorutdanninga for trinn 8-13 ved UiT har vært gjennomført siden vårsemesteret 2018. Ordningen gjennomføres i en tidlig fase i utdanningen hvor studentene ikke har profesjonsfag, men er spredt på de åtte disiplinstituttene hvor de får undervisning i disiplinfag.

I tidligere evalueringer har studentene gitt tilbakemelding om at de ønsker en styrket opplevelse av at de går på en profesjonsutdanning der profesjonsnære problemstillinger løftes frem og drøftes gjennomgående i hele studiet. Utvikling av studentenes profesjonskompetanse bør skje helt fra starten av studiet, og ikke vente til studentene møter det opplevde praksissjokket som nyutdannede.

Mentorordningens hovedformål er å øke studentenes motivasjon, læringsutbytte og opplevelse av relevans ved å styrke studentenes profesjonsutvikling. Et formål er videre å bidra til samhold og trivsel i studiet, ved at det legges til rette for meningsutveksling rundt både teoretiske og profesjonsrelevante problemstillinger i grupper av studenter som følger hverandre over tid. Et tredje formål er å bidra til økt samhandling mellom lærerutdanningen og praksisskolene mentorene rekrutteres fra, og på denne måten styrke lærerutdanningen. Som et siste formål, sikter mentorordningen mot å redusere frafall fra studiet.

Gjennom mentorordningen ønsker vi at studentene skal få erfare utfordringer og mangfold i profesjonen de skal ut i. Vi ønsker å legge til rette for at det som står foran dem oppleves som

interessant, lystbetont og krevende, men mulig å mestre. Sentrale tema i pilot om mentorordningen er kommunikasjon, etikk og samhandling med ulike aktører.

I mentorordningen vil grupper av studenter veiledes i sin profesjonsutvikling av en erfaren lærer fra praksisfeltet (ungdomsskole eller videregående skole). Hver mentorgruppe, som består av en mentor og ca. 10 studenter, møtes seks ganger; to ganger andre semester, to ganger tredje semester og to ganger i studiets fjerde semester. For Kull 2018, utvides mentorordningen til også å omfatte studentmentorer. En viderekommende student (3. eller 4. årsstudent) vil følge en mentorgruppe sammen med mentoren fra praksisfeltet. I tillegg til å delta på mentorøktene med mentoren fra skolen, skal studentmentorene arrangere egne treff med sin mentorgruppe mellom mentorøktene. På disse øktene skal studentmentorene jobbe med temaene for mentorøkta i forkant/etterkant av mentorøktene. Formålet med å utvide ordningene til også å omfatte studentmentorer, er å øke antall treffpunkt for å forsterke «lektoridentiteten» i kullet ytterligere, samt å holde studentene aktive innenfor ordningen og dermed forebygge frafall. Det er også et formål å styrke kontakten og informasjonsflyt mellom studenter på ulike kull i utdanninga. Det er viktig at studentmentorene og skolementorene samarbeider med tanke på innholdet i øktene for å sikre relevans.

Deltakelse i mentorordningen har vært frivillig og kull 2017 deltok 66 % av studentene. Det ble etablert syv mentorgrupper á 10 studenter med en mentor i hver gruppe. I piloteringsfasen inngikk mentorene i en prosjektgruppe sammen med en studentrepresentant, Universitetsskolekoordinator og pedagog fra profesjonsfaget. Andelen studenter som deltok året etter var noe høyere.

Lektorforum

Som et prøveprosjekt gjennomførte ISK høsten 2019 et lektorforum for lektorstudentene på engelsk. Målet med forumet var at det skulle være et bidrag for å møte flere elementer i utdanningen som har et forbedringspotensial. En utfordring er at det er relativt lite samarbeid mellom de ulike aktørene involvert i utdanningen. Lektorutdanningen er kompleks og involverer flere partnere som ikke nødvendigvis har god kjennskap til hverandre. Et annet område med forbedringspotensial er praksisen i 9. semester, som ofte trekkes frem som lite gunstig og problematisk av studentene. I tillegg etterspør studentene noen ganger mer praktiske tips og en annen type hjelp enn det utdanningen tilbyr. Idéen bak forumet var å forsøke å møte alle disse utfordringene ved å etablere et forum hvor alle aktørene kan møtes for å diskutere relevante problemstillinger. Disse problemstillingene skal løftes frem av de studentene som velger å gjennomføre forumet, og de skal også være ansvarlige for alt det praktiske ved gjennomføringen av forumet. Målet er at dette skal være et alternativ til praksis i 9. semester, og det bør derfor legges til høstsemesteret. Det å kunne tilby dette som et alternativ til praksisen i 9. semester er mest realistisk for litt større fag (som engelsk og nordisk på ISK), men en kunne også tenke seg at fremmedspråks-fagene kunne gå sammen, eller at studenter med nordsamisk kunne samarbeide med nordisk (som morsmålsfag).

Det finnes selvsagt mange ulike måter å gjennomføre et slikt lektorforum, men slik det var tenkt i utgangspunktet, skulle prosessen være slik:

- Studentene deles inn i grupper på 3-5 personer (litt avhengig av hvor mange som ønsker å gjøre dette).
- Hver gruppe bestemmer seg for et tema de ønsker å få belyst.

- For prøveprosjektet høsten 2019, var temaet for forumet meget relevant: Fagfornyelsen.
- En kan tenke seg mange ulike temaer, også mer praktiske problemstillinger som 'hvordan retter man elevtekster', 'hvordan gjøre grammatikk spennende', eller 'hvordan sikre et godt skole-hjem samarbeid'.
- Hver gruppe finner 2-3 som de inviterer til å snakke om temaet. De inviterte kan være lærere, ansatte på UiT eller rektorer/skoleledere, avhengig av hva temaet for forumet er.
- Forumet vil finne sted i løpet av 3-4 timer på ettermiddagstid. Det skal være en møteplass for alle aktørene i utdanninga, derfor skal alle studenter med det relevante faget i fagkretsen (for eksempel engelsk) inviteres til forumet. Det samme gjør didaktikere og pedagoger fra ILP, disiplinfaglige ansatte fra ISK og lærere i skolen.
- På selve forumet skal studentene ha en innledning om temaet, fulgt av de inviterte 'foredragsholderne'. En ville kunne rekke to slike temaer på en ettermiddag/kveld.
- En kan også tenke seg at en kan ha diskusjon i grupper om temaet passer til dette.
- I noen tilfeller kan det også være hensiktsmessig med noe etterarbeid etter seminaret. For eksempel kunne studenter rette sammen med en lærer som har foredratt om retting av elevtekster, eller utvikle et opplegg for undervisning av grammatikk, el.
- Forumet starter med lett servering (frukt/kake og kaffe) og avsluttes med pizza el. slik at det også blir et sosialt arrangement, både for studenter og de andre involverte i utdanninga.

Tysk i lektorutdanningen: internasjonalisering av praksis og praksisutveksling.

Studenter prøver seg på tyskundervisning i videregående

Faggruppen har i forbindelse med et internasjonalt NORDPLUS-prosjekt vært med på et prosjekt om innovativ tyskundervisning. Høsten 2018 involverte vi studentene i et undervisningsprosjekt om "Das gute Leben". Prosjektet ble innlemmet i et kulturemne på 1000-nivå. Undervisningsopplegget ble planlagt i samarbeid med faglærer UiT og tysklærer ved Kongsbakken videregående skole. To studenter var med på en konferanse i København, der undervisningsprosjektet ble presentert. Studentgruppe med faglærer UiT dro også til Bardufoss videregående med samme undervisningsopplegg (litt forkortet), der studentene fikk undervise en hel dag i hver sine tyskklasser.

Høsten 2019 besøkte studentgruppa en klasse på Kongsbakken videregående og hadde et undervisningsopplegg med Berlin som tema.

Internasjonalt samarbeid om praksis og lærerutdanning

Et bredt samarbeid mellom UiT, Humboldt Universität Berlin (HU), Professional School of Education (PSE) og universitetsskolene planlegges. Marie-Theres Federhofer, som for tiden er Heinrich Steffens-professor ved Humboldt, arbeider med å få på plass en MoU mellom UiT og HU, hun har også initiert dette utvida samarbeidet mellom PSE og UiT. Samarbeidet initieres og organiseres av faggruppen tysk, og lektorstudenter (i første omgang de som har tysk som fag) involveres. Samarbeidet skal forankres i universitetsskoleordningene ved UiT og i internasjonaliseringsstrategien til lektorutdannina 8-13 (det er en intensjon). 19. februar kom fire HU-studenter til Tromsø for å ha praksis i ca. åtte uker ved to av våre universitetsskoler, Breivang og Kvaløya videregående. 17.-19.3. skulle professor

Kristina Hackmann, leder av PSE, og en praksiskoordinator Beate Nedel i Tromsø, blant annet treffe HU-studentene på skolene sammen med praksiskoordinator og praksislærere, samt ha møte med ledelsen lektorutdanninga og universitetsskoleordninga (8-13, 1-7 og 5-10). Vi skulle også besøke en ungdomsskole sammen med koordinator for universitetsordninga 1-7 og 5-10. Pga. korona ble alt avlyst, studentene måtte reise tilbake til Berlin da skolene stengte, men de hadde i alle fall fått to uker i norsk skole. Planen er å ta opp tråden igjen 2021. Et forsøk på oppsummering av det planlagte samarbeidet (som kan utvides og forankres bredere):

- HU-studenter har praksis i universitetsskolene. Faggruppen tysk koordinerer plasser og har kontakt med universitetsskolene, studentene og PSE. Humboldt-studentene skal i praksisperioden (6-8 uker) observere arbeidet i skolen med fokus på enkelte tema som for eksempel tilpassa opplæring. De skal innhente data og skrive en forskningsoppgave i etterkant. Formidling av innholdet i disse FoU-oppgavene vil være viktige bidrag til skolene og til våre lektorstudenter. Hva observerer de tyske studentene? Hvilke tanker gjør de seg i møtet med norsk skole? Om omvendt, hva tenker skolene om deres bidrag? I møte med andre ser man kritisk på egne praksiser/rutiner/opplegg.
- Praksisstudentene fra HU bidrar til økt kvalitet for tyskstudenter på lektorutdanninga. HU-studentene inviteres inn i undervisningen på tysk, det arrangeres seminar med alle lektorstudenter med tysk som fag, der tema kan være de erfaringene de tyske studentene har fra norsk skole, hvordan lærerutdanningen i Berlin er, hva som motiverer dem til å bli lærere osv. HU-studentene som kommer er svært engasjerte lærerstudenter, flere har spesialpedagogikk som fag, diskusjonene kan bidra til økt bevissthet rundt lærerrollen og arbeid i skolen hos de norske studentene.
- Erasmus Staff Mobility (utsatt til 2021).
- Forskning: på sikt forskningssamarbeid om lærerutdanning og praksis.

Bildungshanse: lærerstudenter fra universitetet i Kiel har praksis i Tromsøskoler

Koordineres av tysk faggruppe, studentene involveres også i tyskundervisningen ved UiT og kobles opp mot lektorstudenter.

UiT-lektorstudenter i praksis i tysk skole

Faggruppen har praksisplasser på følgende tyske skoler:

- Regionales Berufsbildungszentrum, Schleswig
- Leif-Eriksson-Gemeinschaftsschule, Kiel
- Stadtteilschule Poppenbüttel, Hamburg
- Beethoven-Gymnasium, Berlin

Foreløpig har kun praksis på andre året (to uker) vært aktuell. Skolene ønsker imidlertid at studentene skal være i en lengre periode, vårt mål er å få til langpraksis i tysk skole. Innholdet i praksisen må tilpasses språkkunnskapene og fag. Med Stadtteilschule Poppenbüttel planlegges et mer omfattende samarbeid, se punkt om masteremne TYS-3023.

Skolebesøk i forbindelse med ekskursjon

Faggruppen har vært på ekskursjon med studentene to år på rad i Berlin. Da har vi lagt inn skolebesøk ved Beethoven-Gymnasium. Studentene snakker med rektor og besøker undervisningen. De får også en halvtime til rådighet i en klasse, der de forteller om Tromsø og elevne kan stille spørsmål.

Masteremne TYS-3023 med fire-fem ukers hospitering i tysk skole

Emnet er et prosjekt- og forskningsorientert spesialemne knyttet til et lengre opphold (fire-fem uker) på en tyskspråklig skole. Studenten velger tema og framgangsmåte for forskningsprosjektet i samråd med faglærer og den aktuelle skolen. Det kan være didaktiske og/eller pedagogiske problemstillinger som for eksempel hvordan den aktuelle skole arbeider med faglig og sosial integrering av ulike elevgrupper (bl.a. i språkundervisningen), eller hvordan elever med tysk som andrespråk undervises. Arbeidet kan også fokusere på likheter og ulikheter mellom norsk og tysk skole med den aktuelle skolen som eksempel eller se på skolens rolle i det norske og/eller det tyske samfunnet. Studenten velger selv egnede metoder og kilder. Det vil i hovedsak være aktuelt å bruke kvalitative undersøkelsesmetoder som deltakende observasjon i klasserommet (at man følger en klasse eller en lærer) deltakelse av planleggingsmøter, og/ eller dybdeintervju av utvalgte intervju partnere. Aktiv deltakelse i undervisning avtales med skolen.

Høsten 2020 skal to studenter ta dette emnet og hospitere på Stadtteilschule Poppenbüttel, Hamburg. Emneansvarlig UiT skal være med den første uka for å bidra og sikre en god faglig oppstart, samt i samtaler med ledelsen ved skolen planlegge videre samarbeid.

Publikasjon i bok om praksis i tysk lærerutdanning

Med tre internasjonale bidrag fra henholdsvis Sveits, Singapore og Norge. Marie-Theres Federhofer og Cathrine Theodorsen skriver om praksis i norsk lærerutdanning: "Kohärenz und Progression. Das Verhältnis von Theorie und Praxis im Lehramtsstudium in Norwegen". Boken utgis på Waxmann Verlag.

Spanskfag i ungdoms- og videregående skole

Målet med prosjektet har vært å produsere materiell om spansk grammatikk som er faglig oppdatert og tilpasset de spesifikke kravene som ungdomsskole- og videregående skoleelever har.

Fagmiljøet i spansk så at mange av skolene ikke kunne finne relevant og oppdatert materiell om spansk grammatikk som var tilpasset til elever med norsk som morsmål. Hver lærer måtte produsere eget materiell noe som igjen resulterte i at studentene som kom til UiT hadde veldig forskjellige bakgrunn og nivå.

Fagmiljøet bestemte seg derfor å involvere seg i et prosjekt for å produsere materiell som er didaktisk tilpasset spanskfaget i videregående. I den første fasen har de produsert 50 enheter med en typisk struktur: a) en side med en kort forklaring om grammatikk; b) en side med aktiviteter; c) løsning. Noen temaer har per i dag to versjoner, til ungdomsskoler og til videregående, mens andre temaer er bare skrevet for ungdomsskole eller videregående.

Deler av materiell ble testet i Kongsbakken og Tromsdalen videregående i løpet av 2019. Fagmiljøet planlegger å utvikle nye versjoner etter tilbakemelding fra lærerne og elevene.

Tidlig i høst 2019, begynte den andre fasen. Fagmiljøet har begynt å samarbeide med ProTed, særlig i Tromsø men også i Oslo. ProTed har arrangert en referansegruppe til prosjektet (som dessverre ikke har begynt å treffes enda, på grunn av korona) og har utviklet egen nettsider til prosjektet, både for å formidle resultatene og som et forum til å tiltrekke andre interesserte. Målet er selvfølgelig å få så

mange skoler som mulig inni prosjektet, og å få tilbakemelding av så mange som mulig, mens vi produserer mer materiell.

Det er planlagt et samarbeid med Proted UiO som involverer utprøving i ungdomsskolen. Dette er blitt utsatt på grunn av korona, men vil bli gjennomført seinere.

En del av fase 2 er også å få involvert lærerstudenter i prosjektet. Foreløpig er kun et fåtall involvert og på en ganske tilfeldig måte, men målet er at fra våren 2021 skal det studenter få muligheter til å skrive masteroppgaver basert på dette prosjektet.

‘Norskdidaktikk i praksis’

I den nasjonale satsinga «Ungdomstrinn i utvikling», som delvis var en videreføring av «Lærerløftet – på lag for kunnskapen», fikk hele landets ungdomsskolelærere i perioden 2013-2017 tilbud om skolebasert kompetanseheving der skriving var et av satsingsområdene. Tanken bak prosjektet var kort sagt å styrke læreres kompetanse og elevers grunnleggende ferdigheter. Selv om et av de overordnede målene for satsingen var at alle elever skal fullføre videregående opplæring, fantes ikke en tilsvarende satsing for å styrke læreres kompetanse i skriving på videregående skole.

Prosjektet «Norskdidaktikk i praksis» var et prosjekt som ble gjennomført høsten 2017, og som hadde et tredelt mål. Det første målet var nært knyttet til en av målsettingene for universitetsskoleprosjektet for øvrig, nemlig utvikling av nye samarbeidsformer som kan føre til tettere og bedre samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene (i denne sammenhengen Lektorutdanninga på UiT og universitetsskolen Kvaløya videregående skole). Målet var at undervisere på universitetet, lærere i skolen og studenter på lektorutdanninga og i praksis skulle kunne dra nytte av hverandre og bidra med ulike kunnskaper, ferdigheter og erfaringer i det samme prosjektet. De ulike partene skulle samarbeide tett om undervisning og vurdering i de aktuelle klassene og om oppfølginga av studenter som deltok i prosjektet og testet ut teori om skriving og vurdering i sin praksis. Det andre målet handlet om læreres muligheter for systematisk arbeid for å sikre valid og reliabel vurdering av elevtekster, mens prosjektets siste mål var knyttet til elevers utvikling som skrivere og på hvilken måte ulike typer skriveopplæring kan styrke og støtte elevers skriving og læring i alle fag. I denne sammenhengen er det førstnevnte målet det viktigste poenget.

Prosjektet «Norskdidaktikk i praksis» ble gjennomført som et delprosjekt i Universitetsskoleprosjektet, der en av pilarene er nye samarbeidsformer i praksis. Grunntanken var at studenter i praksis skulle møte erfarne norsklærere og forsøke å omsette nytilegnet teori om skriving i dette møtet. Dette norskprosjektet handlet spesifikt om å utvikle kriterier for kvalitet i tekster. Prosjektet dro veksler både på delresultater fra bl.a. *Normprosjektet (Developing national standards for the assessment of writing. A tool for teaching and learning)*, sentral teori om skriving og vurdering, samt deltakende norsklæreres og studenters egne erfaringer med skrive- og vurderingsarbeid. Det ble gjennomført i samarbeid med norsklærere som underviste i norsk på vg1, både på yrkesfaglig og studieforberedende utdanningsprogram, og med øvingslærere for studenter i praksis. Studentene gikk inn i to av tre vg1-klasser i norsk, mens norskdidaktiker fra UiT gikk inn i den tredje (i fem uker). Studentene planla i fellesskap norskundervisninga og fikk veiledning underveis av både praksislærerne i norsk og av norskdidaktikeren. Studentene og norskdidaktikeren gjennomførte lik undervisning i de tre klassene, noe som ga et meget godt grunnlag for å diskutere plan og gjennomføring etter undervisninga. På dette viset skulle teori og praksis (feltet) lettere kobles tettere sammen.

Møter:	Hva gjøres og hensikten med det som gjøres:	Hvem gjør kva? <i>Koordinator:</i> Tilsatt koordinator på skolen
---------------	--	--

I etterkant av prosjektet fikk studentene si litt om hva de tenkte om det, og en av studentene oppsummerte noen av tankene sine på følgende vis:

Oppfølginga vi fikk var gull verdt og økte uten tvil læringsutbyttet. Selv om det å få frie tøyler til å ta selvstendige valg ut fra lært teori og pensum i seg selv er skremmende, var det likevel en trygghet og forsikring i oppfølginga vi mottok. Det økte læringsutbytte var uten tvil en konsekvens av selvstendighet i trygge rammer. Det bidro både til faglig selvtillit og selvtillit i rollen som lærer.

Tettere praksisoppfølging (gjennomføres ved en universitetsskole)

Ved en av byens universitetsskoler har det fra våren 2017 vært jobbet med å utvikle en modell for tettere oppfølging av både praksislærere og studenter i praksis. Prosjektet var initiert av koordinator for Universitetsskoleprosjektet 8-13, Geir Gabrielsen, og har vært utviklet av Maiken Olsen, praksiskoordinator på universitetsskolen, og Hella Busch, norskdidaktiker på lektorutdanninga og kontaktperson fra ILP mot den aktuelle skolen. Hensikten med den tettere oppfølginga har både vært å ivareta de lærerne som tar på seg å veilede studentene i praksis og ivareta studentene som gjennomfører praksisen sin. Altfor ofte kommer erfaringene fra praksis for seint fram, og det har i liten grad vært mulig å styrke praksisgjennomføringa mens den har pågått, det ville vi gjøre noe med. Det er også en kjensgjerning at det er for få lærere i skolen som har veiledningspedagogikk til at vi kan forvente at alle praksislærerne har det og samtidig ha nok praksisplasser til studentene våre. Dette siste har vi forsøkt å bøte på gjennom å opprette praksisteam der praksislærerne jevnlig har møttes og diskutert sentrale sider ved gjennomføringa av praksis. Hvert praksisteam har hatt sitt tema, men i tillegg pågår det en kontinuerlig diskusjon om hvordan praksis og praksisoppfølginga kan forbedres. Hvert år har praksisteamene kommet fram til nye løsninger som er iverksatt påfølgende semester. Praksisteamene har vært organisert og gjennomført av praksiskoordinator på skolen. Kontaktperson fra ILP har vært holdt løpende orientert om disse møtene og har vært invitert til å delta. Oppfølginga av praksislærere og studenter (inkludert møter i praksisteam) er delt opp i hva som foregår før, under og etter praksis (fremstilt i tabellen på neste side). Det har vært en viktig målsetting at gjennomføringa av dette skal føre til mest mulig hjelp og støtte for praksislærerne og studentene, og dermed også til minst mulig ekstra belastning. I motsatt fall vil hele opplegget fungere mot sin hensikt. Utprøving av tettere praksisoppfølging er gjennomført og videreutvikla fra og med våren 2017 og til og med den delvis digitale oppfølginga våren 2020. Studentene har vært meget fornøyde med alt som har vært prøvd ut. Særlig fornøyde er det med det de ser tydeligst (de vil for eksempel ikke se alt samarbeidet som foregår mellom praksislærerne i praksisteamene), og de melder at de synes måten de blir tatt imot på og det at alt er klart til de kommer (både tilganger til læringsplattformer, kontor, kopimaskin og bøker) slik at de virkelig kan få en god start på en reell praksis, er veldig positivt. I tillegg til den tettere praksisoppfølginga som er fremstilt i tabellen under, veiledes studentene som vanlig av sine praksislærere, med timeplanfesta veiledning innenfor tilstedeværelsestida deres, som for så vidt også avtales formelt med koordinator idet praksis starter opp.

	*= spesielt for den tettere oppfølginga	<i>Kontaktperson:</i> Tilsatt på ILP – ansvar for kontakt med den aktuelle skolen. Kryss for de som deltar på de ulike delene.				
<u>FØR praksis:</u>		Koordinator på skolen	Kontaktperson	Praksislærer	Student	Ledelse v/ skolen
*Forberedende møte: <i>Første praksisteam</i>	Forberedelse på å ta imot studentene som skal komme.	X		X		
Praksisseminar på skolen	Forberedelsesmateriale (fra praksislærerne) sendes til studentene på forhånd -Praksisseminaret på skolen -Bøker, planer, informasjon om oppmøte m.m. -Alle møtes	X Kaller inn alle parter til møtet (inkl. ledelse på skolen). Forbereder praksislærere og ledelse på at det kommer. Forbereder bøker, tilgang til plattformer, timeplaner m.m.	X Forbereder all informasjon fra UiT. Bidrar til å svare på eventuelle spørsmål fra studentene i forkant og underveis i møtet.	X Sender epost til studentene de skal ha (informasjon om klasse, fag, tema, planer og forventnings-skjema). Samtale med studentene i forbindelse med seminaret.	X Forbereder seg til møtet med skolen og praksislærer (basert på det de har fått tilsendt). Samtale med praksislærer(e)	X Presenterer skolen og hilser på studentene.
<u>UNDER praksis:</u>						
*Andre praksisteam	Tema: Klasseledelse. Forberede studentene på å overta undervisninga/ klassene.	X Kaller inn og leder møtet.	X (Informeres og inviteres). Deltar hvis det er mulig.	X Deler erfaringer og forbereder seg selv og hverandre på overtakelsen.		
I løpet av uke 3: *Koordinator har et møte m/ studentene.	Ett møte mellom studentene og koordinator. Eventuelle bekymringer og utfordringer tas opp og løses. Behov for å koble inn ILP avklares.	X Forbereder og kaller inn studentene til møtet.			X Forbereder seg til møtet. Informasjon om møtet er mottatt ved oppstart av praksis.	
*Tredje	Tema: Hvordan går det med studentene?	X	X	X		

<i>praksisteam:</i>	Påminnelse om midtveiseevalueringa.	Kaller inn og leder møtet.	(Informeres og inviteres). Deltar hvis det er mulig.	Forberedelser til møtet.		
<i>*Fjerde praksisteam:</i>	Tema: Gjennomføring av midtveissamtalen. Påminnelse om at praksisrapport er mal for midtveissamtalen.	X Kaller inn og leder møtet.	X (Informeres og inviteres). Deltar hvis det er mulig.	X Forbereder seg til møtet ved bl.a. å få oversikt over rapportmalen.		
I løpet av 4/ 5 uke: Midtveissamtaler gjennomføres. Alle møter og samtaler gjennomføres på praksisskole	-Møte mellom studentene og veiledere (separat) -*Møte mellom øvingslærere og kontaktperson (ILP) -*Møte mellom studenter og kontaktperson (ILP) -*Møte mellom koordinator og kontaktperson (ILP)*	X Finner tid til de ulike møtene i timeplanen til studentene og praksislærerne (i samarbeid med skoleledelsen).	X Leder møtet med praksislærerne og med studentene. Ansvar for å oppsummere for koordinator.	X Leder midtveissamtalen med student. Deltar i møtet med kontaktperson fra ILP.	X Deltar i midtveissamtalen med praksislærer. Deltar i møtet med kontaktperson fra ILP.	
Etter 4. uke: *Rektor/ ledelse møter studentene og avtaler besøk i undervisninga	*Ett møte mellom studentene og rektor/ ledelse.				X Er informert om møtet og forbereder seg til dette.	X
<i>*Femte praksisteam</i>	Tema: Rapportskriving og sluttvurdering av studentene.	X Kaller inn og leder møtet.		X Skriver rapportene.		
Siste veiledning	Sluttveiledning mellom studenter og øvingslærere. Sluttrapporter signeres av begge parter.			X Leder veiledninga og deler rapporten med student.	X Deltar i sluttveiledninga. Mottar og signerer rapport.	
ETTER						

praksis:						
Etter endt praksis: Sensurmøte	Ett sensurmøte mellom øvingslærere, koordinator, kontaktperson og ledelse v/ skolen.	X Kaller inn og leder møtet i samarbeid med kontaktperson.	X Leder møtet sammen med koordinator .	X		X
Evaluerings av praksisen.	Deler av sensurmøtet brukes til evaluering og oppsummering av praksis.	X Kaller inn og leder møtet i samarbeid med kontaktperson.	X Leder møtet sammen med koordinator .	X		X

Både studenter og praksislærere har vært fornøyde med oppfølginga de har fått, og koordinator ved skolen, samt kontaktperson ved ILP ser gevinstene denne oppfølginga gir, til tross for at arbeidsmengden har økt (i forhold til vanlig oppfølging og kontakt mellom UiT, praksisskolen, praksislærere og studenter i praksis). En student som var med på gjennomføring og evaluering av tettere praksisoppfølging første gang uttalte seg på følgende vis:

Jeg er overbevist om at en tettere oppfølging fra universitets side er en god måte å kvalitetssikre praksisperioden. Det bidrar til at praksisoppholdet som helhet blir mindre sårbart. Det er ikke alle som er like heldige med sine øvingslærere og da er det positivt å kunne å ha en kort vei til en problemløsende instans. Videre føler jeg at et besøk fra ILP i kun en undervisningstime har lite for seg når det kommer til læringsutbytte. En undervisningstime er et svært begrenset utsnitt i en lang praksis og gir verken praksisstudent eller ILP et riktig bilde av praksisen. I tillegg er det ikke gitt hvilket tidspunkt praksisbesøket kommer og utbyttet avhenger av om det er tidlig eller seint i oppholdet.

Samtaler underveis er i større grad med på å forme praksiselevens undervisning enn det å få en summativ vurdering ut fra ei enkelt undervisningsøkt. Det jeg ser for meg som ei bedre løsning må være et komplimentert forhold mellom samtaler underveis og påhør. Vurderinga som gjøres i etterkant påhøret bør være et produkt av et større bilde enn den ene undervisningsøkta. (Student, januar 2018)

Våren 2020 har alle møter fra 12. mars vært gjennomført digitalt via Teams. Det ble også holdt et ekstra møte for praksislærerne, studentene, koordinator, ledelse ved skolen og kontaktperson fra ILP 13. mars. Det har også vært andre avvik fra planen. Koordinator ved skolen har sørget for at kontaktperson ved ILP har fått oppretta bruker, slik at pålogging og gjennomføring via fylkeskommunens plattformer har vært uproblematisk. Oppfølginga vi har gjennomført avhenger av og forutsetter godt samarbeid mellom koordinator ved skolen og kontaktperson.

Samisk og urfolkstema i videregående opplæring

Gjennom et par år har en fagperson knyttet til urfolkstudier ved UiT hatt et prosjekt sammen med Bardufoss vgs. Han har fulgt deler av arbeidet deres med samiske tema i undervisningen, særlig rettet mot aktivitetene rundt 6. februar. Han har både observert deres arbeid, gitt innspill til lærerstaben og bidratt med en forelesningsrekke om samiske og urfolksrelaterte temaer til elevene. Det har også vært gjennomført en samtaleøkt om demokrati. Samarbeidet har blant annet resultert i en vitenskapelig artikkel om samisk nasjonaldag i skolen, og studenter på master i urfolkstudier har vært på besøk på skolen.

Samarbeidet har vært fruktbart for begge parter, men har også sine utfordringer. En viktig suksessfaktor er kontinuitet slik at relasjoner etableres. Videre er tid en knapp ressurs både for lærerne ved Bardufoss vgs. og for den involverte fra UiT. Ledelsesforankring vil dermed være sentral slik at samarbeidet anerkjennes og kan gi uttelling enten i timeregnskapet eller mulighet for ytterligere kompetansepåfyll.

Innovative samarbeidsformer og nye teknologiske løsninger

Erfaringer med digital praksisoppfølging

Våren 2020, idet arbeidsgruppa var i ferd med å runde av rapporten om praksis, gikk skolen inn i den største omstillingsprosessen vi har sett i fredstid. Over natta ble det avgjort at alle skolene skulle stenge og at undervisning skulle ivaretas digitalt. Dette gjaldt alle undervisningsinstitusjoner. Lektorstudentene ved UiT hadde da vært ute i praksis i to og en halv av åtte uker praksis. Nedenfor følger en foreløpig oppsummering av de erfaringer som de som underviser på lektorutdanningen har gjort seg i en perioden med digital praksisoppfølging.

Som følge av Covid-19 fikk vi som underviser på lektorutdanninga og har ansvar for oppfølginga av studentene i praksis en uventa og overraskende mulighet til å gjennomføre digital praksisoppfølging i stor skala. Erfaringene med oppfølginga og vurderinga av hvorvidt denne kan erstatte og/ eller supplere mer tradisjonell praksisoppfølging¹ er ulike og delte. Her oppsummeres de viktigste erfaringene og de viktigste betraktningene omkring digital praksisoppfølging etter følgende struktur:

- Erfaringer med digitale praksisbesøk våren 2020 (koronavåren). Ulike varianter beskrives kort.
- Utfordringer med digitale praksisbesøk våren 2020
- Faggruppa² tanker om utfordringer knytta til digitale praksisbesøk i en normalsituasjon
- Generelle utfordringer
- Spesifikke utfordringer
- Faggruppa innstilling til digitale praksisbesøk

Erfaringer med digitale praksisbesøk våren 2020

Nesten all praksisoppfølging av lektorstudentene våren 2020 har vært digital, kun et par besøk ble gjennomført før skolene stengte. Alle fagdidaktikere ble oppfordra til å finne løsninger som passet den enkelte student og praksislærer. Både praksislærere, studenter og fagdidaktikere har havna i en

situasjon der det ikke kun har vært store omveltninger på jobb, men også på hjemmebane. Denne gjennomføringa av digital praksisbesøk vil derfor ikke være som i en normalsituasjon, men den har allikevel gitt verdifulle erfaringer i diskusjonen om fremtidige løsninger for praksisoppfølginga. Praksisoppfølginga har vært gjennomført både på dagtid og på kveldstid, den har vært gjennomført som telefonsamtaler med studenter og på plattformer som Teams med både praksislærer(e) og student til stede. Det siste med ulike grad av forberedelse. Underveis skisseres de ulike måtene å følge opp på:

- *Tett oppfølging av studentene gjennom hyppige telefonsamtaler.* Fokus har vært på å være en kanal for «lufting av frustrasjon» og etter hvert samtale om hvordan det har gått seg til.
- *Telefonkontakt med både praksislærere og studenter i flere runder.* Dette har gitt god oversikt over situasjonen. Selv om kontakten med praksislærer og student kan være god og tett gjennom telefonkontakt og digital oppfølging, mister en kontakten med skolen for øvrig og en får null innblikk i hvordan studenten faktisk fungerer på skolen.
- *Oppfølging utenfor normal arbeidstid.* Tidlig kontakt med praksislærerne for å få oversikt over studenter en måtte ha umiddelbart fokus på i den nye situasjonen. Noe oppfølging har foregått utenfor normal arbeidstid fordi noe annet ikke ville ha vært praktisk umulig for en eller flere parter. For øvrig har fokuset vært på å få studenten til å reflektere over egen utvikling.
- *Digital praksisoppfølging via Teams.* Det har vært gjennomført flere typer praksisoppfølging på Teams. Disse har hatt ulike formål, og det har vært stilt ulike krav til forberedelse til disse møtene. For noen har hovedfokuset med møter i Teams vært å signalisere at «vi er her», mens det i andre møter har vært at studenten har blitt oppfordra og utfordra til å vise hva de har gjort og hvordan de har utvikla seg gjennom praksis. I noen møter har også studentene blitt bedt om å velge ut «Livedeltakelse» i digitale klasserom/ digitale plattformer. Fagdidaktikere har fått delta «live» i digitalt klasserom og bl.a. observert hvordan en student har introdusert et faglig tema for elevene, samt fått innblikk i hvordan de har jobbet. En annen didaktiker har vært observatør i ei helt økt (1,5 t.) i et digitalt klasserom der deltakelsen har vært usynlig (men gitt beskjed om). Programmet, adobe connect, gir ulike møbleringsmuligheter, og det er mulig for læreren (og observatør) å bevege seg mellom samtaler i ulike grupperom. Slike eksempler på livedeltakelse vil kun være mulig dersom undervisninga i seg selv er digitalisert.
- Undervisningssekvenser og dele disse med praksislærer og fagdidaktiker i forkant. Utvalget skulle vise utvikling på ulike vis, og møtet skulle innledes med studentens beskrivelse og begrunnelse, før praksislærer hadde ansvar for å si noe om utviklinga og utviklingsmål videre i praksis.

Oppsummert ser vi at fagdidaktikere i ulik grad har hatt kontakt med studenter og praksislærere, men alle har fått oppfølginga til å fungere for studentene. Spørsmålet er videre om dette er godt nok i en skolehverdag som ikke er digitalisert og som er åpen for besøk fra UiT. Faggruppa ser flere utfordringer med digital praksisoppfølging, også de i faggruppa som tidligere har vært positive til en økt digitalisering av praksisoppfølginga.

Utfordringer med digitale praksisbesøk, våren 2020

Beskrevne utfordringer har utgangspunkt i den digitale praksisoppfølginga vi av omstendighetene var tvunget til å gjennomføre våren 2020, men betraktningene vil allikevel langt på vei være gyldige i en normalsituasjon. Det er særlig to sider ved praksisoppfølginga som har stukket seg ut som problemområder; a) manglende mulighet til å se studentenes klasseledelse og interaksjon med elever i klasserommet, og b) ingen mulighet til å se interaksjonen med skolen for øvrig. Når det gjelder punkt b må det videre poengteres at vi hverken kan observere studentenes interaksjon med andre lærere/ kollegaer på skolen eller selv styrke og utvikle kontakten med skolene ved hjelp av digital oppfølging. I den digitale oppfølginga vi har gjennomført nå, har kontakten med studentene vært god, mens kontakten med praksislærere og skolen for øvrig har vært svært varierende.

Utfordringer knytta til digitale praksisbesøk i en normalsituasjon

Generelle utfordringer (også nevnt over)

- Manglende mulighet til å se klasseledelse og integrasjon med elever i klasserommet.
- Mangelfullt vurderingsgrunnlag (for fagdidaktikerne). Det er bekymring i faggruppa som handler om vi i det heletatt kan være i stand til å vurdere studentenes praktiske lærerdyktighet uten å se dem i klasserom og undervisningssituasjoner. Herunder ligger også en bekymring for vår mulighet til å se og vurdere studentenes faglige nivå.
- Manglende mulighet til å interaksjon med skolen for øvrig. Dette innebærer at vår mulighet til å knytte bånd og utveksle erfaringer og tanker med våre kollegaer i skolen begrenses kraftig ved digital praksisoppfølginga.

Disse betenkelighetene er for øvrig knytta til spørsmålet om hvilken funksjon praksisoppfølginga fra universitetets side skal ha. Dersom vi skal vurdere studentene på noe vis, må vi ha et tilstrekkelig grunnlag for å gjøre det. Faggruppa er enig i at en slik digital praksisoppfølging vi har fått prøve ut (uavhengig av hvilken av de overnevnte variantene, 1-5, det er snakk om) ikke er tilstrekkelig i en slik sammenheng.

Spesifikke utfordringer

- Labøvelser: Det er umulig å få med seg gjennomføring av labøvelser i en digital praksisoppfølging. Ved besøk i skolen er det et poeng at fagdidaktiker både får se studentens håndtering av øvelsene, samt studentenes håndtering og veiledning av elevene som gjennomfører øvelsene. Overblikket og mulighetene for bevegelse i rommet ved fysisk tilstedeværelse kan ikke erstattes av et kamera eller annen form for digitalisert praksisoppfølging.
- Elevaktive læringsformer: Alle typer gruppearbeid og elevaktive læringsformer (som studentene oppfordres til å prøve ut) er vanskelig å få innblikk i digitalt. Vi har sett at det fint lar seg gjøre å se forelesninger o.l. ved at studentene leverer opptak av disse, men veilederfunksjonen, som også er en vesentlig side av lærerprofesjonen, vil vanskelig kunne fanges opp i en digitalisert praksisoppfølging.

Faggruppas innstilling til digitale praksisbesøk

Det har kommet litt ulike innspill fra faggruppa, men de kan oppsummeres i to enkle punkter:

- *Digital praksisoppfølging bør kun være en nødløsning når det ikke finnes noen andre muligheter.* Så mye verdifull erfaringsutveksling, refleksjon og veiledning går tapt for alle parter ved digitalt praksisoppfølging at det ikke kan forsvares.
- *Digital praksisoppfølging kan ha noe for seg, men da som et forsterkende supplement til den praksisoppfølginga som foregår i klasserommet.* Den digitale praksisoppfølginga kan gi mulighet til å se utvikling over tid gjennom praksis, og den kan for eksempel gi studenten mer ansvar for å reflektere over egen utvikling, mens tradisjonell praksisoppfølging gir et mer nøyaktig øyeblikksbilde og mulighet for grundigere veiledning på sentrale deler av lærerprofesjonen, slik som for eksempel klasseledelse, relasjonsbygging, faglig veiledning og interaksjon med elevene i ulike læringssituasjoner og med skolen for øvrig – både for studentene og for de som kommer på besøk.

Mentoring and Observation Software (MOSO)

MOSO er en programvare som integrerer planlegging, observasjon og veiledning. I MOSO kan praksisgruppa bruke tekst, bilde eller video for å observere og gi tilbakemeldinger.

I praksisveiledning i lærerutdanningen pendler studentene mellom tre relaterte aktiviteter:

- undervisning
- observasjon
- veiledning

Samspillet mellom disse aktivitetene er avgjørende for kvaliteten i veiledningen. Det same gjelder samspillet og kommunikasjonen mellom universitet og praksisskolen i praksisperioden. Moderne teknologi gir nye muligheter for samspill og kommunikasjon i praksisperiodene, ved at studenter, praksislærer og veileder enkelt kan dele informasjon, observasjoner og tilbakemeldinger mellom seg. Dette kan bidra til å styrke kvaliteten i praksisveiledningen.

MOSO har de senere årene blitt testet ut på studenter i grunnskolelærerutdanningen, og evalueringen herfra viser at både praksislærere, veiledere og studenter ser stor nytteverdi av applikasjonen. Digital praksisoppfølging kan også bidra til å redusere reisebehovet for veiledere. Dette vil spare UiT for både reisekostnader og reisetid.

Digitaliseringsrådet har nå vedtatt at UiT skal kjøpe 2 000 lisenser som skal testes ut på ulike utdanninger med obligatorisk praksis. Arbeidsgruppen ser det som naturlig at også lektorutdanningen tester ut denne applikasjonen.

Arbeidslivsportalen

Arbeidslivsportalen er en nettside og en digital løsning for samhandling mellom UH-institusjoner, arbeids- og næringslivet og studentene. Studentpraksis utgjør den første modulen i portalen som skal brukes til organisering av obligatorisk praksis i utdanningene. Alle aktørene som jobber sammen om praksis kan logge seg på og se relevant informasjon om gjennomføringen av praksis som disse har en avtale om.

Arbeidslivsportalen lanseres 20. juni 2020 som en nasjonal felles løsning og inngår i tjenesteporteføljen til Unit, direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning. Unit skal drifte og har ansvar for forvaltning av portalen, som vil være tilgjengelig for alle høyere utdanningsinstitusjoner som bruker Felles studentsystem (FS).

Arbeidslivsportalen har potensialet for å vesentlig lette organiseringen av praksis, både for UiT, studentene og skoleeier. Arbeidsgruppen vil anbefale at lærerutdanningene ved UiT, inkludert lektor, tidlig kobles på prosessen med implementeringen av Arbeidslivsportalen ved UiT.

Oppsummering

Praksisgruppa har tatt utgangspunkt i mandatet fra universitetsdirektøren og fremmer i denne rapporten forslag til tiltak for å styrke praksisdimensjonen i lektorutdanninga for trinn 8-13 ved UiT. Forslagene er forankret i nasjonal strategi for lærerutdanning, et kunnskapsgrunnlag og gjeldende styringsdokumenter. De foreslåtte tiltakene imøtekommer forventninger om kvalitet når det gjelder partnerskapet mellom UiT og skolesektoren og studentenes praksisopplæring. Tiltakene spenner vidt men er nødvendigvis ikke uttømmende. Det betyr at det også er rom for å iverksette andre tiltak ved behov for det. Et område som ikke er drøftet i særlig grad er mulighetsrommet som ligger i økt fokus på innovasjon og forskningsbasert utviklingsarbeid i partnerskapet, og som har et potensial når det gjelder kvalitet og utvikling av både lektorutdanninga og skolesektoren. Det gjelder særlig forventninger knyttet til at lærerutdanningene skal ha en sentral rolle i utvikling av kompetanse i skolesektoren og være en strategisk utviklingspartner sammen med fylkesmennene, skoleeierne og skolene i sin region.

Rapporten viser til flere eksempler på tiltak som er gjennomført av ulike miljøer knyttet til lektorutdanninga og som handler om økt integrasjon mellom disiplinfag, profesjonsfag og praksis. Disse er til inspirasjon for fortsatt godt arbeid for å styrke partnerskapet mellom UiT og skolesektoren i Troms og Finnmark og for å gi studentene ei god profesjonsutvikling.

Praksisgruppa takker for oppdraget og ønsker alle involvert i lektorutdanninga lykke til med utforming av ei god utdanning som inspirerer nye og etablerte lærere og bidrar til en god skole for norske ungdommer.

Liste over forslatte til tiltak

Partnerskap mellom lektorutdanningen og skolesektoren:

- I samarbeid med skoleeierne og skolene revidere partnerskapsavtaler slik at de oppdateres i henhold til gjeldende styringsdokumenter.

- Inngå partnerskapsavtale med flere skoler i regionen for å utvide kapasitet til gjennomføring av praksisopplæringa.
- Følge opp dialog og møteplasser mellom UiT og skolene som stimulerer til gjensidig kompetanseutvikling og utvikling av FoU-samarbeidsprosjekter.
- Skolesektoren får to representanter i forvaltningsutvalget og en representant i hvert av de to programstyrene, og representanter fra lektorutdanninga inviteres til skoleeierne for å for styring, ledelse og kvalitetsutvikling når det er relevant.
- Utvikle en handlingsplan for universitetsskolesamarbeidet hvor også forholdet mellom universitetsskoler og partnerskapsskoler synliggjøres.
- Utrede utvikling og etablering av universitetsskoler i Finnmark.
- Avklare lektorutdanningas rolle som 'lokal UH' i region Troms og Finnmark i den regionale DeKomp-satsinga.
- Utrede videre samarbeid med ProTed om universitetsskolesatsinga, sett i forhold til planer for ProTeds exit som Senter for fremragende utdanning.

Praksisplasser og rekruttering av praksislærere:

- Stimulere og styrke samarbeidet med etablerte og nye universitets- og partnerskapsskoler for å rekruttere nye og ivareta erfarne praksislærere, og imøtekomme praksislærernes behov i rollen som lærerutdannere.
- Utrede ei finansieringsordning for gjennomføring av større deler av praksisopplæringa utenfor Tromsø og kartlegge hvilke skoler i regionen som har løst muligheter.

Veiledningskompetanse:

- UiT utvider kapasiteten på kurset «Veiledning for lærere i skole og barnehage del 1», enten i ordinært tilbud i Tromsø eller ved å tilby desentraliserte opptak.
- Skoleeiere forplikter seg til å legge til rette og oppfordre lærere til å gjennomføre videreutdanning innen veiledning, spesielt gjelder dette lærere i universitetsskolene.

Disiplinfagenes relasjon til praksisfeltet:

- De to programstyrene bør vurdere emneporteføljen jevnlig og ved behov fremme saker som berører programmets relevans for forvaltningsutvalget. Forvaltningsutvalget kan også på eget initiativ utrede relevans i studieprogrammet som del av årlige og periodiske programevalueringer.
- *Nytt pilotprosjekt:* Faglærere fra disiplinfagene (frivillig deltakelse) besøker fagmiljø i skolesektoren ved for eksempel å delta på møter i skoleeiers fagnettverk (skolefag) eller knyttet til studentenes praksisopplæring. Dette kan bidra til økt fokus på disiplinfaget i veiledninga med studenten under praksis og samarbeid mellom disiplinfaglærere og fagdidaktikerne ved UiT og faglærerne i skolene. Det kan gi disiplinfaglærere økt innsikt i skolefagets innhold og pensum. Faglig leder bør initiere et FoU-prosjekt som prøver ut nye strategier for kontakt mellom disiplinmiljø og universitets-/partnerskapsskoler.
- *Nytt pilotprosjekt:* Studentene FoU-oppgaver er et område som kan bidra til økt integrasjon mellom disiplinfag, fagdidaktikk, pedagogikk og praksis. Det er behov for å prøve ut strategier for samarbeid mellom UiT og skolesektoren som støtter studentenes BA- og MA-oppgaver på nye måter. Studentene skriver disse oppgavene i disiplinfag, men de skal være profesjonsrelevante og ofte bistår fagdidaktikere fra ILP i veiledning.

Faglig leder bør initiere et FoU-prosjekt som utforsker samarbeid om studentenes FoU-oppgaver.

- De ulike fagmiljøene (pedagogiske, didaktiske, disiplinfaglige, skolefaglige, osv) bør møtes jevnlig for informasjonsutveksling, erfaringsdeling og for å drøfte/koordinere innhold i lektorutdanninga. UiT ved faglig leder og programstyrelederne tar initiativ til en årlig fagdag/fagkonferanse.
- Skoleeier, skoleledere og lærere i skolen bør inviteres til å bidra/delta på møteplasser/arrangementer i regi av UiT og faglærere fra UiT (fra disiplinfag, didaktikk og pedagogikk) bør inviteres til å bidra/delta på møteplasser/arrangementer i regi av skolesektoren.
- Vitenskapelig ansatte ved disiplinmiljøene oppfordres til å initiere FoU-prosjekter som involverer aktører på tvers av fagmiljøer med relevans for lektorutdanninga (inkl. praksis).
- I implementering av nasjonale strategier som DeKomp og Universitetsskolesamarbeid bør involvering av disiplinmiljøene inkluderes som strategi.

Femteårspraksis:

- Arbeidsgruppa anbefaler å overføre fem dager obligatoriske praksis til mentorordninga.

Harmonisere partnerskap og praksisopplæringa mellom GLU 5-10 og lektor 8-13:

- Harmonisering av partnerskapsmodeller og praksisopplæring mellom lærerutdanningene ved UiT utredes og legges frem for forvaltningsutvalget til lektorutdanninga trinn 8-13
- Overgang fra individuell praksis til parpraksis på lektorutdanninga for trinn 8-13 fjerde studieår fører til at all praksis skjer i studentgrupper, gruppestørrelsene er fortsatt ulik.
- Implementering av Arbeidslivsportalen vil bidra til harmonisering av avtaleverk, rutiner og prosedyrer på tvers av alle lærerutdanningene ved UiT.
- UiT inviterer skoleeier Tromsø kommune til dialog om harmonisering av utdanningene som gjennomfører praksis på ungdomstrinnet.

Andre prosjekter:

- Arbeidsgruppen anbefaler at lektorutdanningen tester ut MOSO som et verktøy for styrke praksisveiledningen.

Referanser

- Faglig råd for lærerutdanningene (2020). *Partnerskap i lærerutdanningene – et kunnskapsgrunnlag Delrapport 1*. (På oppdrag av Kunnskapsdepartementet i forlengelse av *Lærerutdanning 2025*). Hentet fra:
<https://www.regjeringen.no/contentassets/9969c3f46f0c4a4f95ed9eee70b3ed19/partnerskap-i-larerutdanningene---et-kunnskapsgrunnlag.pdf>
- Forskrift om rammeplan for lektorutdanning (2013). Forskrift om rammeplan for lektorutdanning for trinn 8-13. Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-03-18-288>
- Kunnskapsdepartementet (2017). *Lærerutdanning 2025. Nasjonal strategi for kvalitet og samarbeid i lærerutdanningene*. Hentet fra:
https://www.regjeringen.no/contentassets/d0c1da83bce94e2da21d5f631bbae817/kd_nasjonal-strategi-for-larerutdanningene_net.pdf
- Lillejord, S., & Børte, K. (2014). *Partnerskap i lærerutdanning – en forskningskartlegging*. Oslo, Norway: Kunnskapssenter for utdanning. (På oppdrag fra ProTed Senter for fremragende lærerutdanning) Hentet fra:
<https://www.uis.no/getfile.php/13514434/Kunnskapssenter%20for%20utdanning/KSU%20rapporter/Partnerskap%20i%20lærerutdanning.pdf>
- Munthe, Ruud & Malmo (2020). *Praksisopplæring i lærerutdanning i Norge; en forskningsoversikt*. Kunnskapssenteret for utdanning. Hentet fra:
<https://www.uis.no/getfile.php/13559747/HF/KSU/Rapport%20KSU%20Praksisopplæring%202020.pdf>
- UiT Norges arktiske universitet (2019). *SAMMEN OM KUNNSKAP FOR EN NORDVENDT FRAMTID. Råd og anbefalinger for framtidens utdanningssamarbeid ved UiT Norges arktiske universitet*. Rapport.
- UiT Norges arktiske universitet (2018). *Utvikling av lektorutdanninga ved UiT. Rapport fra arbeidsgruppe 06.12.2018*. Rapport.
- Universitets- og høyskolerådet (2017). Nasjonale retningslinjer for lektorutdanning for trinn 8-13. Hentet fra: https://www.uhr.no/_f/p1/i4d4335f1-1715-4f6e-ab44-0dca372d7488/lektorutdanning_8_13_vedtatt_13_11_2017.pdf
- Vesir (2019). Universitetsskoleprosjektet. Rapport fra evalueringsseminar, Linken 26. Mars 2019.

Nettsider om lektorutdanninga ved UiT Norges arktiske universitet:

Lektorutdanning i realfag for trinn 8-13.

https://uit.no/utdanning/program/661260/lektor_i_realfag_trinn_8-13_-_master

Lektorutdanning i språk og samfunnsfag for trinn 8-13.

https://uit.no/utdanning/program/661261/lektor_i_sprak_og_samfunnsfag_trinn_8-13_-_master

